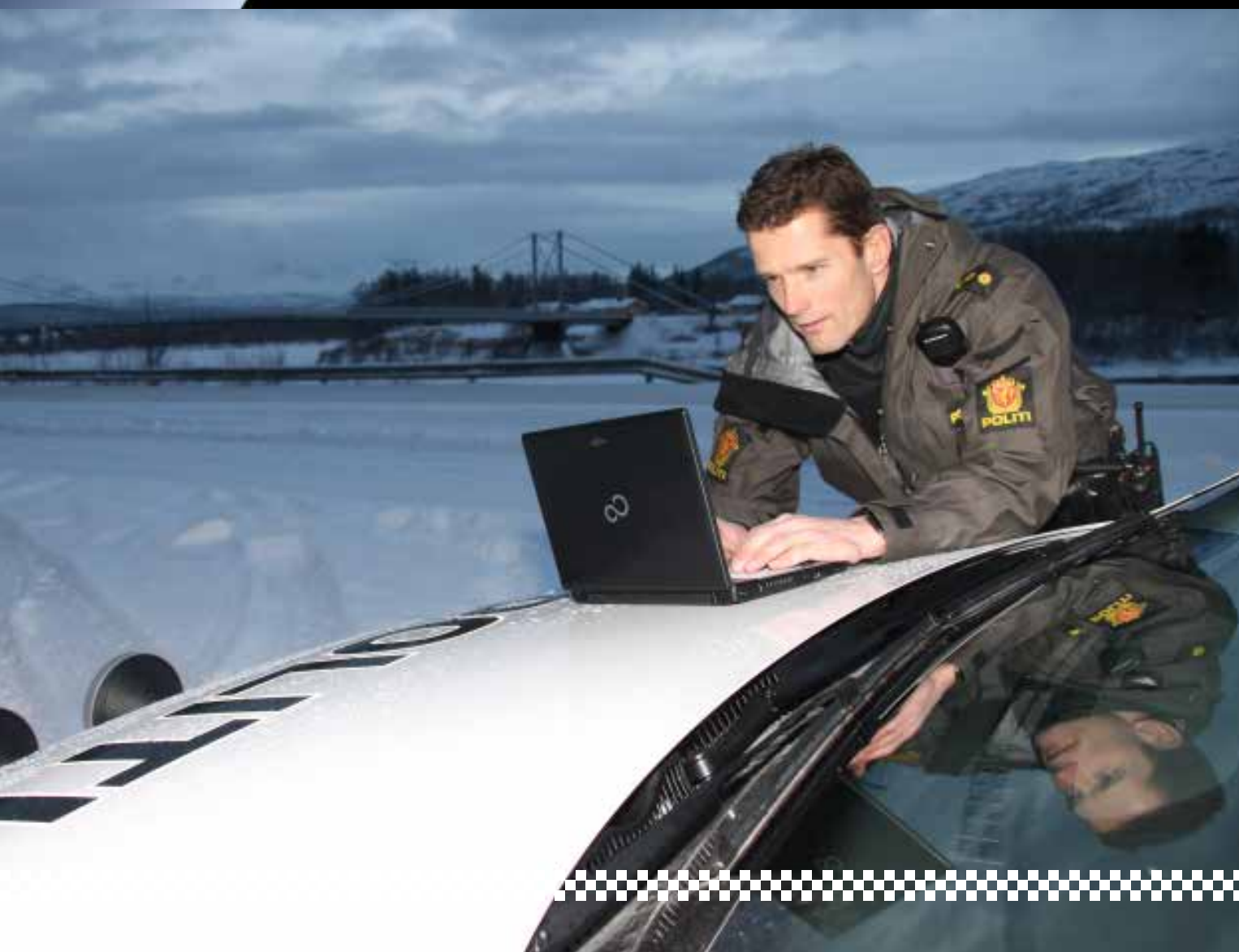

POLITIET
POLITIDIREKTORATET

RESSURSANALYSE 2014

UTGIFTER OG BEMANNING I POLITI- OG LENSMANNSETATEN

INNHOLD

1	SAMMENDRAG	4
2	INNLEDNING	6
2.1	Formål	6
2.2	Innretning og avgrensning	6
3	OVERORDNET UTVIKLING I UTGIFTER	7
3.1	Generelle nøkkeltall	7
3.1.1	Regnskapsførte utgifter	7
3.1.2	Driftsutgifter	7
3.2	Overordnet fordeling av driftsutgifter	7
3.2.1	Fordeling av politi- og lensmannsetatens driftsutgifter	7
3.2.2	Fordeling av driftsutgifter i politidistriktene	9
3.2.3	Fordeling av driftsutgifter i særorganene	9
3.2.4	Distriktenes kortsiktige handlingsrom	10
4	PERSONALUTGIFTER	12
4.1	Personalutgifter	12
4.2	Lønnsutgifter	13
4.3	Overtid i politiet	14
4.4	Polititjenester	15

5	ANDRE DRIFTSUTGIFTER	16
5.1	Eiendom, bygg, og anlegg (EBA)	16
5.1.1	Husleie	16
5.2	Materiell	18
5.2.1	IKT-materiell	18
5.2.2	Transport	19
5.3	Tjenester	20
5.3.1	IKT-tjenester	21
5.3.2	Tjenesteutgifter i distriktene	21
5.4	IKT	22
6	BEMANNING OG DEKNINGSGRAD	23
6.1	Bemanning	23
6.2	Fordeling av politiårsverk	25
6.2.1	Geografisk fordeling av nye politiårsverk	25
6.2.2	Stillingsgrupper innen politiårsverk	26
6.3	Historisk dekningsgrad	27
6.4	Fremskrivning av bemanning og dekningsgrad	29
6.5	Fremskrivning av kostnader knyttet til politioppbemanning	30
7	BEHOV FOR POLITIETS RESSURSER	32
7.1	Behov for etterforskningstjenester	32
7.2	Behov for operative polititjenester	32
7.3	Produktivitet i straffesakskjeden	33
8	REFERANSER	36
9	VEDLEGG. DATAKILDER OG DATABEARBEIDING	37

1 SAMMENDRAG

Politi- og lensmannsetaten er blitt tilført betydelig økte ressurser det siste tiåret. Målt i faste priser økte driftsutgiftene fra 9,7 mrd. kroner i 2005 til 14 mrd. kroner i 2014. For 2014 er tre fjerdedeler av disse utgiftene brukt i politidistriktene, mens resten er tilknyttet drift i særorganene inklusive Politidirektoratet. Særorganenes andel av de totale driftsutgiftene har økt i perioden.

Personell

Utgiftene til personell er den største utgiftsgruppen i politi- og lensmannsetaten og utgjør i 2014 73 prosent av de totale driftsutgiftene. Denne utgiftsandelen er langt høyere i politidistriktene enn i særorganene. Gjennomsnittlig lønnsvekst var gjennomgående lav fra 2013 til 2014. Det var en betydelig økning i utbetalt overtid fra 2013 til 2014. Dette skyldes i hovedsak håndtering av terrortrusselen (Operasjon sommer) i juli og august 2014. Det er store forskjeller i bruk av overtid mellom politidistriktene, og mange politidistrikt har også redusert sine overtidsutgifter fra 2013 til 2014.

Det har vært en betydelig økning i politiårsverk fra 2009 til 2014. Det er særlig politiansatte med lav ansiennitet (politibetjent 1-stillinger) som har økt. Denne gruppen har nesten doblet seg i antall fra 2009 til 2014. Dette skyldes i hovedsak at etaten har ansatt mange nyutdannede fra Politihøgskolen i perioden.

En stor del av bemanningsøkningen har kommet i politidistrikter som innbefatter store byer som Oslo, Bergen og

Stavanger. Økningen samsvarer med at disse politidistriktene har hatt den sterkeste befolkningsveksten og har klart mest anmeldte lovbrudd. Samlet sett har politidekningen i politidistrikt og særorgan økt fra 1,6 i 2009 til 1,69 politiårsverk per 1 000 innbyggere i 2014. Politidekningen anslås å nå 2,0 politiårsverk per 1 000 innbygger i 2020, gitt forventet befolkningsvekst og fortsatt høyt studentopptak ved Politihøgskolen. En slik styrking fra nivået i 2014 vil isolert sett kunne gi årlige merkostnader på om lag 2 mrd. kroner i 2020.

Materiell

Utgifter til materiell er i 2014 den nest største utgiftsgruppen i etaten, og utgjør 12 prosent av de totale driftsutgiftene. I politidistriktene er transportutgifter, og da særlig utgifter til bil, den største materiellutgiften. De siste tre årene har utgiftene til innkjøp av bil overgått utgiftene til drift og vedlikehold. Enkelte politidistrikt har imidlertid betydelig høyere utgifter til drift og vedlikehold enn til innkjøp av bil, noe som kan avspeile at politidistriktene opplever en trang budsjettsituasjon. Utgifter til lønn og husleie utgjør en stor andel av driftsutgiftene i politidistriktene – i gjennomsnitt 84 prosent i 2014. Dette er bundne utgifter på kort sikt og begrenser derfor distriktenes handlingsrom for andre tiltak og investeringer.

Eiendom, bygg, og anlegg (EBA)

Utgiftene til EBA utgjør 10 prosent av de totale driftsutgiftene i etaten i 2014. Størstedelen er knyttet til husleie.

Det er betydelige forskjeller mellom politidistriktene i husleieutgifter per ansatt – fra i underkant av 50 000 kroner per årsverk til i overkant av 100 000 kroner per årsverk.

Tjenester

Utgiftene til tjenester inkluderer ekstern støtte og bistand som blir hentet inn i politi- og lensmannsetaten. IKT-tjenester utgjør i overkant av halvparten av disse utgiftene. I politidistriktene er utgiftene til tolk og lege de største postene. Enkelte politidistrikter har svært høye utgifter til tolk og lege.

IKT

IKT utgjør en stor andel av både tjeneste- og materiell-utgiftene i 2014. Totalt ble det brukt i underkant av 1,1 mrd. kroner på IKT i politi- og lensmannsetaten i 2014, noe som utgjør om lag 8 prosent av de totale driftsutgiftene. Dette gjenspeiler behovet politiet har hatt til å bygge opp en sterkere IKT-infrastruktur. Politiets IKT-tjenester og Politidirektoratet står for den største andelen av IKT-utgiftene i etaten. En stor del av utgiftene er knyttet til bruk av eksterne IKT-konsulenter som bidrar i å utvikle fremtidige IKT-løsninger i politiet.

Behov for politiets ressurser

Politianalysen analyserte en rekke indikatorer for produktivitet og kvalitet i tjenesteproduksjonen. Noen av disse indikatorene er blitt videreført i denne rapporten. Det er blant annet sett på indikatorer for ressursbruk og

produktivitet innenfor straffesaksbekjempelse og operative polititjenester, som utgjør om lag halvparten av politiets oppgaveportefølje. Antall anmeldte forbrytelser og forseelser falt i perioden 2009-2014. Enkelte anmeldelser krever gjennomgående lengre saksbehandlingstid enn andre. Det har vært en dreining mot anmeldelser som krever mer etterforskning i politiet. Etterspørselen etter straffesakstjenester er høyere enn det en enkel vurdering av nedgangen i antall anmeldte saker skulle tilsi, når det korrigeres for ressursbruken som disse anmeldelsene har krevd. På nasjonalt nivå har antall oppdrag loggført i politioperativt styringssystem (PO) fra 2009 til 2014 økt med 23 prosent. Årsaken til økningen er en kombinasjon av endrede loggføringsrutiner og økt oppdragsmengde. Den største oppdragsmengden er knyttet til å håndtere ”ro og orden”. Produktiviteten innenfor deler av straffesaksbehandlingen kan synes som å ha blitt noe redusert de seneste årene. Dette kan blant annet skyldes at kriminaliteten blir mer kompleks samtidig som politiet har prioritert andre oppgaver enn etterforskning. Antall oppklarte saker per politiårsverk har gjennomgående falt i politidistriktene fra 2009 til 2014. Det legges opp til kontinuerlig måling og evaluering av effektene av kommende politireform for å følge utviklingen i produktiviteten og kvaliteten i etaten.

2 INNLEDNING

2.1 Formål

Formålet med ressursanalysen er å bidra til en kunnskapsbasert og målrettet styring av ressursene i politi- og lensmannsetaten. En forutsetning for målrettet styring av ressursbruken, er kunnskap om hvordan tildelte ressurser benyttes. Ressursanalysen gir kunnskap om hvordan bevilgningene til etaten er blitt anvendt over tid og hva politiet får ut av ressursene.

Rapporten skal også gjøre informasjon om ressursbruken i politi- og lensmannsetaten mer tilgjengelig. Åpenhet om slike nøkkeltall kan gi et bedre grunnlag for å kunne sammenligne distrikters og særorganers ressursbruk, både med seg selv over tid og med andre virksomheter.

Ressursanalysen 2014 er en oppdatering og videreføring av ressursanalysene som har blitt publisert av Politidirektoratet de tre siste årene. Dyptgående analyser av ressursdisponeringen i det enkelte politidistrikt og særorgan er ikke innenfor rammen av denne rapporten.

Hovedmålgruppene for rapporten er beslutningstakere i politi- og lensmannsetaten og Justis- og beredskapsdepartementet. Politiets innsats og resultater er omfattet med stor interesse i samfunnet. En målgruppe for arbeidet er derfor også samfunnsaktører generelt.

2.2 Innretning og avgrensning

Rapporten dekker perioden 2005 til 2014. Følgende budsjett- og regnskapskapitler omfattes av analysen:

- 440 Politi- og lensmannsetaten (Politidirektoratet og særorganer, unntatt Politihøgskolen og Grensekommissæren, og politidistrikter)¹
- 442 Politihøgskolen
- 448 Grensekommissæren

¹ Fra 2005 til 2013 hadde Oslo politidistrikt eget budsjettkapittel (441), men fra og med 2014 får de bevilgningen over post 440 som de andre politidistriktene. Tall for perioden 2005 til 2013 inkluderer post 441, i tillegg til de ovennevnte budsjett- og regnskapskapitlene.

Samtlige politidistrikt og særorgan er inkludert i analysen. I rapporten er Namsfogden i Oslo skilt ut som egen enhet, fordi den er direkte underlagt Politidirektoratet, mens de øvrige namsfogdene er inkludert i de respektive politidistriktene.² Politiets sikkerhetstjeneste er ikke inkludert i analysen. Justis- og beredskapsdepartementets egne bevilgninger og Sysselmannen på Svalbard er heller ikke inkludert i analysen. Politidirektoratet og Namsfogden i Oslo inkluderes i tallene for særorganer når datamaterialet splittes opp i særorgan og politidistrikt.

Antall politidistrikt har vært uforandret i undersøkelsesperioden. Det er blitt etablert barnehus i 10 politidistrikt i perioden 2008 til 2014. Nasjonalt ID-senter (NID) ble etablert i 2010. NID fikk egen hovedbok fra regnskapsåret 2012, før dette ble deres utgifter ført sammen med Politiets utlendingsenhet. Fra 2005 er politiets ATK-senter organisert som en driftsenhet under Nordmøre og Romsdal politidistrikt. ATK-senteret har 25 ansatte (hvorav 3 er politiansatte). I 2013 ble det etablert et felles attestkontor i Østfinnmark politidistrikt.

Politiets data- og materielltjeneste (PDMT) ble delt i to tjenesteleverandører – Politiets IKT-tjenester (PIT) og Politiets fellestjenester (PFT) – fra 1. mars 2014. I gjennomgangen av utgiftene for 2014 blir disse behandlet hver for seg, men de vil i noen sammenhenger bli behandlet som én enhet for å kunne sammenligne med tidligere år. Når datamaterialet deles inn i politidistrikt og særorgan, inkluderes disse to tjenesteleverandørene under tall for særorgan.

Fra og med 2014 har det blitt brukt en ny kontoplan for politi- og lensmannsetaten. Dette muliggjør å skille ut utgifter som tidligere har vært fordelt på flere utgiftsgrupper. Et eksempel på dette er IKT-utgiftene i etaten, se kapittel 5. Bruk av ny kontoplan gjør det imidlertid vanskeligere å sammenligne enkelte indikatorer med tidligere års utvikling. Slike brudd drøftes under de punktene i analysen der det er aktuelt.

I rapporten analyseres utgiftssiden i politi- og lensmannsetaten. Inntektssiden behandles ikke, da gebyrinntekter og bøter som politiet regnskapsfører overføres til statskassen.

² Namsfogden i Bergen er inkludert i tallene for Hordaland politidistrikt, Namsfogden i Stavanger er inkludert i tallene for Rogaland politidistrikt og Namsfogden i Trondheim er inkludert i tallene for Sør-Trøndelag politidistrikt.

3 OVERORDNET UTVIKLING I UTGIFTER

3.1 Generelle nøkkeltall

3.1.1 Regnskapsførte utgifter

I 2014 var de totale regnskapsførte utgiftene i politi- og lensmannsetaten 14,4 mrd. kroner, en økning på 7 prosent fra 2013 og på 73 prosent fra 2005. Figur 3.1 viser de totale regnskapsførte utgiftene i politi- og lensmannsetaten fra 2005 til 2014. Som det fremgår av figuren er det en svært liten andel av de samlede utgiftene som ikke er definert som driftsutgifter.

Spesielle driftsutgifter er utgifter knyttet til asylsaker og andre utlendingssaker. Føringsene på denne posten tilhører nesten utelukkende Politiets utlendingsenhet. Som det fremgår av figuren har utgiftene til dette økt de senere år. Denne postens andel av de totale utgiftene har hatt en svak økning i løpet av perioden, fra 1,4 prosent i 2009 til 1,9 prosent i 2014. Det er driftsutgifter som brukes videre i analysen.

3.1.2 Driftsutgifter

Målt i 2014-kroner har driftsutgiftene i politi- og lensmannsetaten økt fra 9,7 mrd. kroner i 2005 til 14 mrd. kroner i 2014, en økning på 44 prosent, se figur 3.2.³ Politidistriktene har i løpet av perioden hatt en realvekst i driftsutgifter på 35 prosent, mens særorganene i samme periode har hatt en realvekst på hele 82 prosent. Oversikten viser at hoveddelen av utgiftene brukes i politidistriktene, men særorganenes andel har økt fra 19 prosent i 2005 til 25 prosent i 2014. Dersom de spesielle driftsutgiftene også medregnes, som i all hovedsak er ført på Politiets utlendingsenhet, vil dette forsterke økningen i særorganenes andel av de totale utgiftene i etaten.

3.2 Overordnet fordeling av driftsutgifter

3.2.1 Fordeling av politi- og lensmannsetatens driftsutgifter

Figur 3.3 viser fordelingen av driftsutgiftene i etaten fordelt på 5 utgiftsgrupper i 2014.⁴ Den største gruppen er personell som utgjør nesten tre fjerdedeler av de totale driftsutgiftene. Videre utgjør materiell og eiendom, bygg og anlegg (EBA) henholdsvis 12 prosent og 10 prosent. Den fjerde største gruppen er tjenester som stod for 5 prosent av de totale driftsutgiftene i 2014.⁵

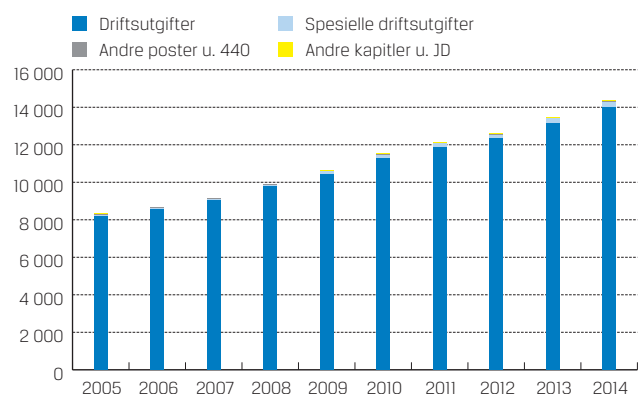
I hver av de 5 utgiftsgruppene er det 1-2 underposter som står for mesteparten av utgiftene. Under personell står lønn og arbeidsgiveravgift for 94 prosent av de totale utgiftene. Andelen som går til husleie av EBA-utgiftene er på 80 prosent. Utgiftene til IKT, som blir drøftet videre i kapittel 5.4, er en stor underpost både for materiell og tjenester. Det er særlig særorganene som står for disse IKT-utgiftene. For politidistriktene er det transportkostnader, inkludert bil, som er den store materielle utgiften. Utgifter til tjenester i politidistriktene brukes primært på tolke- og legetjenester. En mer detaljert gjennomgang av disse underpostene gis i kapittel 5.

⁴ Grupperingen av utgifter er endret i 2014 grunnet ny kontoplan. De foregående ressursanalysene har operert med 10 utgiftsgrupper.

⁵ Kategorien diverse utgjorde ca. 0,06 prosent av de totale driftsutgiftene.

³ Konsumprisindeksen fra Statistisk sentralbyrå brukes gjennomgående for å beregne den reelle utviklingen i utgiftene.

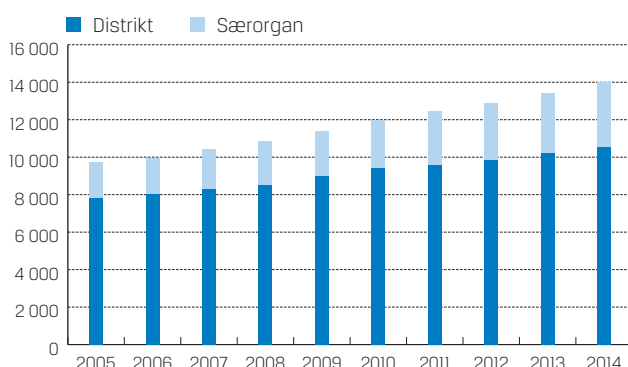
Figur 3.1 Regnskapsførte utgifter i politi- og lensmannsetaten. Nominelle tall. Tall i mill. kroner.* 2005-2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Andre kapitler u. JD	25	48	49	50	43	51	48	83	64	72
Andre poster u. 440	46	22	16	21	26	22	21	23	15	21
Spesielle driftsutgifter	80	69	73	71	147	184	176	192	223	278
Driftsutgifter	8170	8563	9040	9783	10438	11279	11883	12332	13168	14004

* Tallene for 2014 er kontrollert for internhandel i etaten.
Kilde: Politidirektoratet

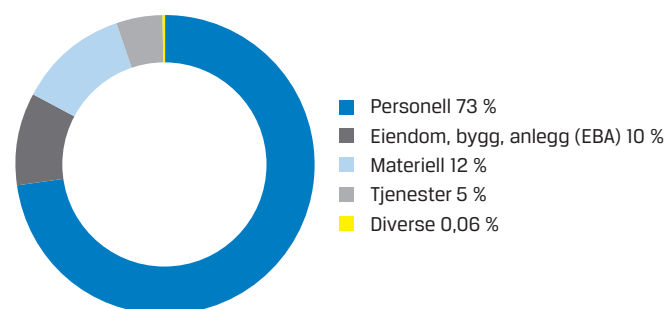
Figur 3.2 Driftsutgifter i politidistrikter og særorgan*. Tall i mill. kroner. Faste 2014-kroner. 2005-2014

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Særorgan	1902	1942	2144	2385	2388	2577	2905	3000	3234	3470
Distrikt	7816	8018	8291	8495	8981	9411	9570	9848	10199	10535

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.
Kilde: Politidirektoratet

Figur 3.3 Driftsutgifter i politi- og lensmannsetaten fordelt på utgiftsgrupper. 2014

Kilde: Politidirektoratet

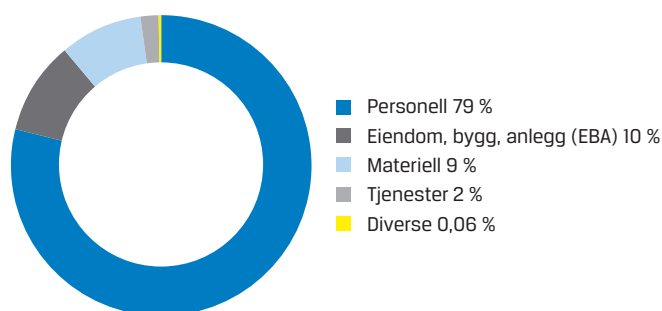
3.2.2 Fordeling av driftsutgifter i politidistriktene

Figur 3.4 viser hvordan driftsutgiftene i politidistriktene fordelte seg på de ulike utgiftsgruppene i 2014. 79 prosent av de totale driftsutgiftene til politidistriktene gikk til personalutgifter, noe som er 6 prosentpoeng høyere enn for etaten samlet. I likhet med etaten totalt, gikk 10 prosent av driftsutgiftene i distriktene til eiendom, bygg og anlegg i 2014. Andelen av materiell- og tjenestekostnader er noe lavere enn for etaten som helhet.

Hovedtrekkene i figur 3.4 viser en fordeling som ligner tidligere års driftsutgifter i politidistriktene, selv om rapporten nå kun bruker 5 istedenfor 10 utgiftsgrupper. For eksempel, i 2013 ble 76 prosent av driftsutgiftene brukt på stillinger, og 2 prosent på reiser og kurs. I 2014 brukte etaten 79 prosent på utgiftsgruppen personell, som nå inneholder stillingsutgifter inkludert reiser, kurs og polititjenester.⁶ Bygningers drift og lokalleie utgjorde 9 prosent og vedlikehold av bygg 1 prosent av distriktenes totale driftsutgifter i 2013. Posten EBA inneholder begge disse postene i 2014, og utgjør 10 prosent av de totale utgiftene til politidistriktene. Materiell og tjenester var tidligere spredt over flere poster, men også her er fordelingen i 2014 relativ lik den som ble presentert i 2013.

⁶ Utgiftene til polititjenester lå med den tidligere fordelingen under posten ekstern støtte og bistand. Denne posten utgjorde totalt 2 prosent av politidistriktenes driftsutgifter i 2013.

Figur 3.4 Fordeling av politidistriktenes driftsutgifter. Prosent. 2014

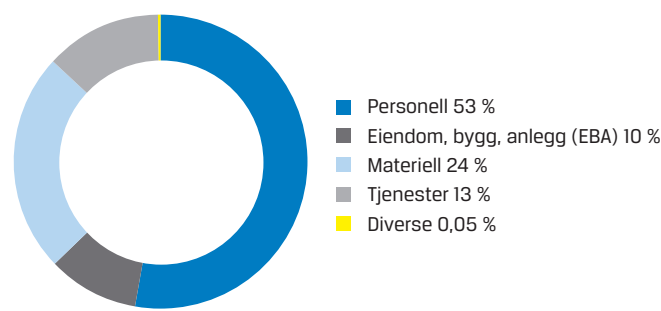
Kilde: Politidirektoratet

Politidistriktene har ulik størrelse på sine driftsutgifter, noe som reflekterer deres variasjon i størrelse, ansvarsområde og oppgaver. Oslo politidistrikt har klart høyest driftsutgifter, og med en økning på 3 prosent fra 2013 endte de totale driftsutgiftene for 2014 på 2,3 mrd. kroner. Hordaland og Rogaland politidistrikter er de neste på listen, med henholdsvis 826 og 623 mill. kroner i driftsutgifter i 2014. Politidistriktet med den høyeste prosentvise økningen fra 2013 til 2014 var Østfinnmark, med en realvekst på 10 prosent.

3.2.3 Fordeling av driftsutgifter i særorganene

Figur 3.5 viser hvordan driftsutgiftene i særorganene fordelte seg på de 5 ulike utgiftsgruppene i 2014. 53 prosent av disse driftsutgiftene gikk til personalutgifter, en mye lavere andel enn i politidistriktene. I særorganene utgjør materiell og tjenester en større del av de totale utgiftene sammenlignet med politidistriktene. Materiell utgjør 24 prosent og tjenester 13 prosent av driftsutgiftene i særorganene. EBA har samme andel av de totale driftsutgiftene i særorganene som i politidistriktene: 10 prosent.

Figur 3.5 Fordeling av særorganenes* driftsutgifter. Prosent. 2014

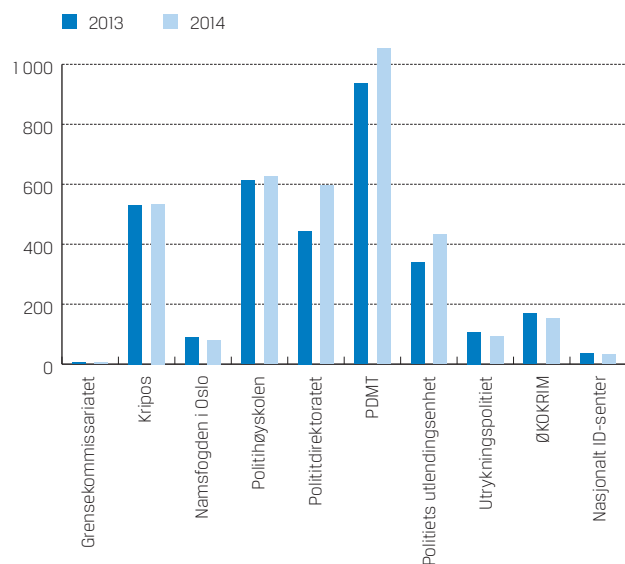

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.
Kilde: Politidirektoratet

Særorganene har hatt en større økning i driftsutgiftene de siste 10 årene enn distriktene, en trend som fortsetter i 2014, jf. figur 3.2. Som det fremgår av figur 3.6 er det Politidirektoratet, PDMT (PIT og PFT) og Politiets utlendingsenhet som i størst grad har økt sine driftsutgifter fra 2013 til 2014. PDMT ble 1. mars 2014 delt i to nye tjenesteleverandører, Politiets fellestjenester og Politiets IKT-tjenester. Her er de samlet for å kunne sammenligne med 2013, men senere i analysen vil de bli behandlet separat.

Økningen i særorganenes driftsutgifter skyldes flere ulike faktorer. Blant annet har Politiets utlendingsenhet økt antall politistillinger med 38,7 prosent fra 2013, jf. figur 6.2. Denne enheten har siden sin opprettelse i 2004 økt sin aktivitet betydelig og utfører stadig flere uttransporteringer. Økningen i PDMT sine utgifter skyldes i stor grad behov for og krav om oppgradering og drift av IKT-løsningene i etaten. Politidirektoratet har også betydelige utgifter til IKT-tjenester i 2014, se drøfting av IKT-utgifter i kapittel 5.4. Politidirektoratet har også hatt en økning i antall årsverk på omtrent 25 prosent fra 2013 til 2014. Politidirektoratet har hatt et behov for å øke sin kompetanse og kapasitet for å kunne ta et mer helhetlig ansvar for strategisk utvikling og ledelse av politiet.

Figur 3.6 Driftsutgifter særorgan.* Tall i mill. kroner. Faste 2014-kroner. 2013-2014

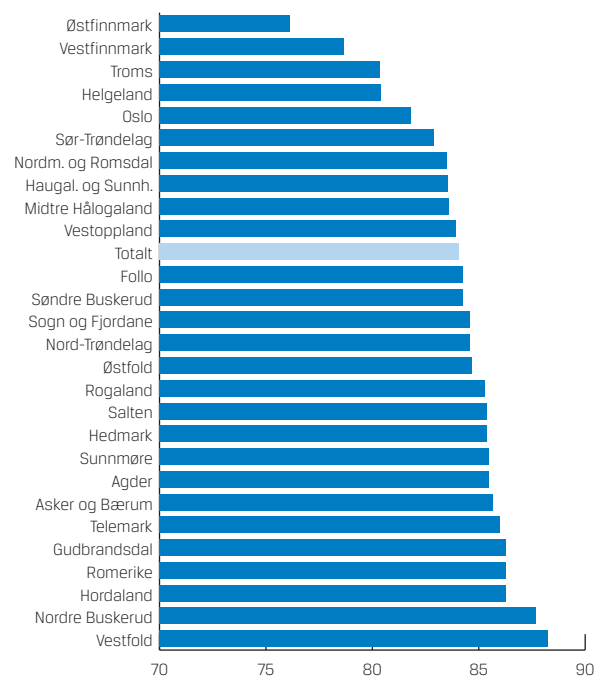
* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.
Kilde: Politidirektoratet

3.2.4 Distriktenes kortsiktige handlingsrom

Utgifter til lønn, inklusiv arbeidsgiveravgift, og husleie utgjør en stor andel av driftsutgiftene i politidistriktene. I gjennomsnitt brukte politidistriktene om lag 84 prosent av utgiftene til disse to utgiftsgruppene i 2014, se figur 3.7. Utgifter til stillinger og lokalleie er bundne utgifter på kort sikt. Politidistriktene har således begrenset handlingsrom for ulike tiltak og aktiviteter etter at utgiftene til ansatte og bygninger er dekket. Det er imidlertid store forskjeller mellom politidistriktene i hvor stor andel som brukes på lønn og husleie. Vestfold politidistrikt bruker 88 prosent av driftsutgiftene på disse to postene, mens Østfinnmark politidistrikt bruker 76 prosent.⁷ Dette tilsier at politidistriktene har ulike muligheter til å finansiere andre utgifter når stillingsutgifter og utgifter til lokalleie er betalt. Siden den totale potten som de ulike politidistriktene får varierer, sier ikke andelsfordeling noe om hvor mye penger distriktene sitter igjen med etter at disse faste kostnadene er betalt.

7 Norge har differensierte satser på arbeidsgiveravgift som gir utslag i denne oversikten. For eksempel betales det ingen arbeidsgiveravgift i Finnmark.

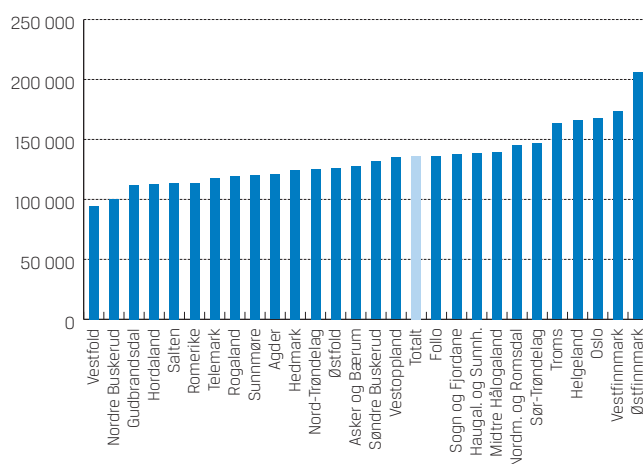
Figur 3.7 Utgifter til lønn, inklusive arbeidsgiveravgift, og husleie i prosent av totale driftsutgifter. Prosent. 2014

Kilde: Politidirektoratet

I figur 3.8 er totalen av disse resterende midlene fordelt per årsverk i de ulike politidistriktene. Fordelingen er tilnærmet lik figur 3.7, og bekrefter at de distriktene som bruker en høy andel av sine utgifter til lønn og husleie sitter med mindre ressurser per ansatt til andre formål. Dette inkluderer blant annet utgifter til drift og innkjøp av biler og politiutstyr, reiser og kurs, og ekstern bistand. Stramme budsjetttrammer kan for eksempel innebære at nødvendige investering i politiutstyr og biler blir nedprioritert eller umulig å gjennomføre. Forholdet mellom utgiftene til vedlikehold og innkjøp av bil drøftes videre i kapittel 5.2.2.

Figur 3.8 Gjenværende midler etter lønn og husleie, per årsverk i politidistriktene. I kroner. 2014

Kilde: Politidirektoratet

4 PERSONALUTGIFTER

4.1 Personalutgifter

Utgifter til personell er som vist i kapittel 3 den klart største utgiftsgruppen i politi- og lensmannsetaten. Denne utgiftsgruppen inkluderer lønn og godtgjørelser til alle ansatte (inklusive vikarer, ekstrahjelpere, praktikanter/lærlinger og rengjøringspersonell). I tillegg inkluderer utgiftsgruppen refunderbare lønnsutgifter, samt trygder, pensjoner, arbeidsgiveravgift, og diverse lønnsutgifter. Denne utgiftsposten har også blitt tillagt en del poster som gjør at den ikke er direkte sammenlignbar med tidligere års tall for stillingsutgifter. Dette gjelder polititjenester, reiser og kurs.

Politidistriktene bruker en større andel av sitt driftsbudsjett på personalutgifter enn særorganene. Men det er stor variasjon mellom de ulike politidistriktene, fra 83 prosent til 72 prosent, se figur 4.1. Disse forskjellene kan forklares med blant annet:

- Ulike bemanningsnivåer mellom politidistriktene. Det er også ulikheter mellom politidistriktene når det kommer til årsverk brukt på administrative oppgaver.⁸

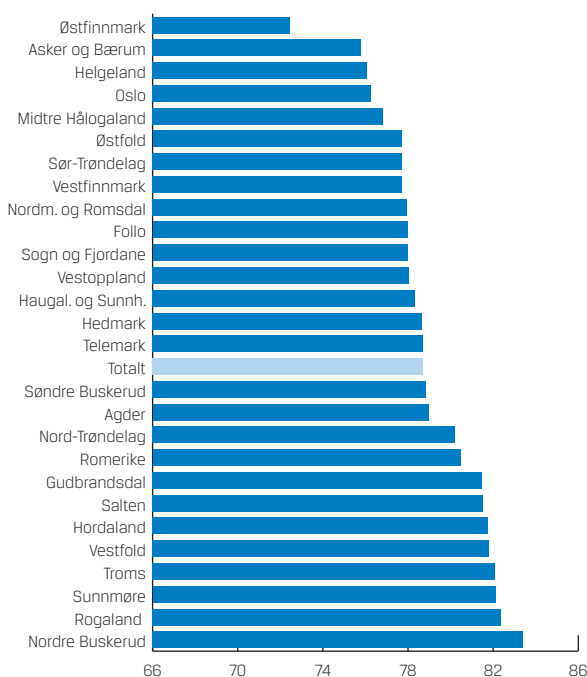
- Politidistrikter med store geografiske avstander har større utgifter til reise og kjøretøy.
- Politidistriktene i sentrale strøk har erfaringsmessig høyere utgifter til husleie.
- Differensiert arbeidsgiveravgift.

Forskjellene vil også avspeile ulike prioriteringer med hensyn på utgifter til lokaler, materiell og tjenester.

Mellom særorganene varierte andelen av driftsutgiftene som gikk til personell i enda større grad, fra 25 prosent i Politiets IKT-tjenester til 81 prosent i Politiets utlendingsenhet, se figur 4.2. Dette skyldes først og fremst at særorganene har en mer heterogen oppgaveportefølje enn politidistriktene. Oppgavene Politiets IKT-tjenester (PIT) står overfor krever større tjeneste- og materiellinvesteringer enn for eksempel Politiets utlendingsenhet som har mer arbeidsintensive oppgaver. Arbeidsoppgavene til Politiets utlendingsenhet krever også mye overtid i forbindelse med blant annet uttransportering, se drøfting av overtidsgifter i kapittel 4.3.

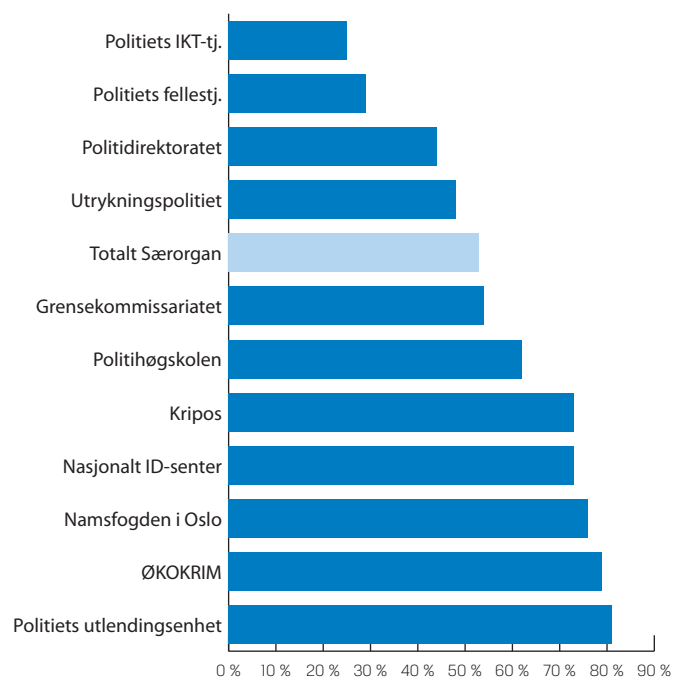
⁸ Se Politidirektoratet (2013) for en gjennomgang av ressursbruk til administrative oppgaver.

Figur 4.1 Personalutgiftenes andel av driftsutgiftene i politidistriktene. Prosent. 2014

Kilde: Politidirektoratet

Figur 4.2 Personalutgiftenes andel av driftsutgiftene i særorganene.* Prosent. 2014

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.
Kilde: Politidirektoratet

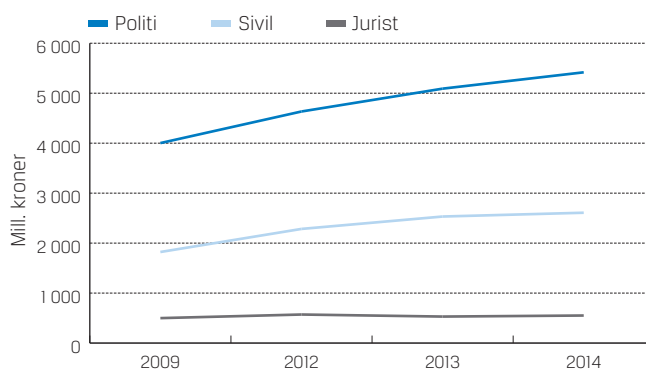
4.2 Lønnsutgifter

For å undersøke nærmere hvordan utgiftene til stillinger har utviklet seg er det gjort uttrekk over utbetalte lønninger i etaten for regnskapsåret 2014. Arbeidsgiveravgift er ikke inkludert i tallene for utbetalt lønn. I 2014 var den samlede lønnsutbetalingen i politi- og lensmannsetaten 8,5 mrd. kroner. Figur 4.3 viser utviklingen i lønnsutgifter for de tre stillingsgruppene Politi, Jurist og Sivil fra 2009 til 2014.⁹ I etaten som helhet økte de nominelle lønnsutgiftene med 5 prosent fra 2013 til 2014.

Tallene for lønn per årsverk viser at det kun har vært små endringer i lønnsutgiftene fra 2013 til 2014, se figur 4.4. Gjennomsnittlig lønn for jurister falt med 1 prosent i perioden.

⁹ Det er et brudd i tidsserien fra 2012-2013 da definisjonen av jurist ble endret i etaten. Dette er hovedårsaken til nedgangen i lønnsutgifter til denne gruppen fra 2012 til 2013 (Se kapittel 6 for detaljer).

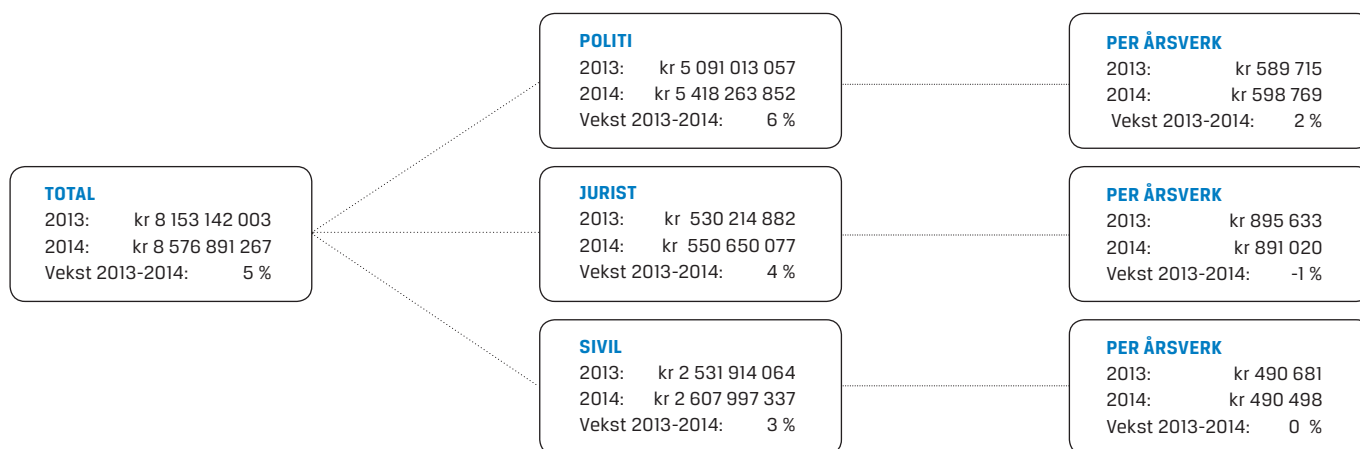
Figur 4.3 Lønnsutgifter i politietaten. Nominelle tall i mill. kroner. 2009-2014.

	2009	2012	2013	2014
Politi	4002	4634	5091	5418
Sivil	1822	2284	2532	2608
Jurist	499	571	530	551

Kilde: Politidirektoratet

Figur 4.4 Lønnsutgifter for ulike stillingsgrupper. Nominelle tall. 2013-2014

Kilde: Politidirektoratet

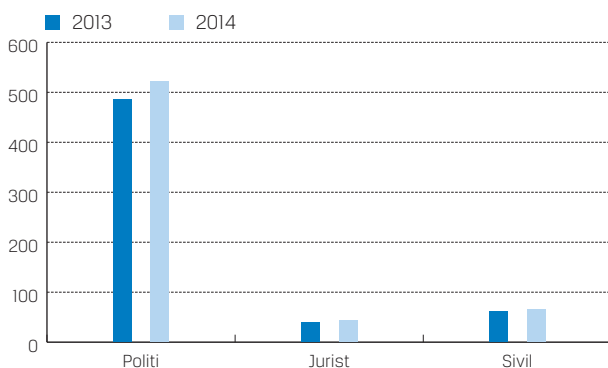
4.3 Overtid i politiet

I 2014 ble det utbetalt 630 mill. kroner til overtid i politi- og lensmannsetaten, en reell økning på 6 prosent fra 2013. Fordelt på 14 690 årsverk utgjorde dette omtrent 42 900 kroner per årsverk. Til sammenligning ble det utbetalt 41 100 kroner i overtidsbetaling per årsverk i 2013 (Politidirektoratet 2014a). Figur 4.5 viser de tre stillingsgruppens utbetalinger til overtid i 2013 og 2014. Det er politistillinger som står for den største andelen av overtidsutbetalingen i politiet, og dette økte med om lag 8 prosent fra 2013 til 2014.

Hovedgrunnen til økningen i overtid er håndteringen av terrortrusselen mot Norge (Operasjon sommer) i juli og august 2014. Dette medførte ekstra overtidskostnader på 40 mill. kroner totalt.¹⁰ Trekket dette fra totalt utbetalt overtid var det en svak nedgang i overtidsutgiftene fra 2013 til 2014. En del av overtidskostnaden i politiet er refunderbare utgifter. For eksempel vil politiet få refundert overtidsutgifter knyttet til vakthold på konserter og idrettsarrangementer.

¹⁰ Basert på uttrekk fra SAP på prosjektkoden til Operasjon Sommer.

Figur 4.5 Overtidsutgifter for ulike stillingsgrupper. Mill. kroner. Faste 2014-kroner. 2013-2014

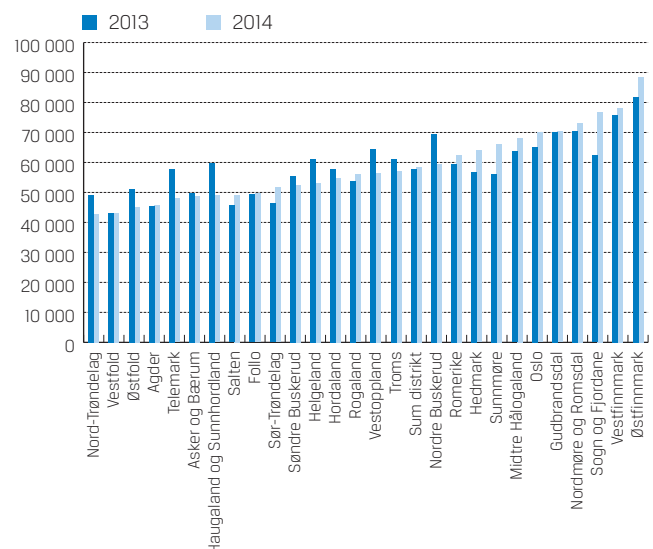

Kilde: Politidirektoratet

Figur 4.6 viser overtidsbruk knyttet til politistillinger i distriktene. Som nevnt har overtidsbruken totalt sett økt fra 2013 til 2014, men på distriktsnivå varierer utviklingen noe. Sogn og Fjordane politidistrikt har eksempelvis hatt en økning i sine overtidsutgifter på 24 prosent, mens Haugaland og Sunnhordland politidistrikt har redusert sine overtidsutgifter med 18 prosent.

Årsakene til disse forskjellene kan være mange. Sogn og Fjordane politidistrikt har i 2014 stått ovenfor flere ekstraordinære hendelser slik som; "Trippeldrapssaken i Årdal", "Lærdalsbrannen", "Flommen på Vestlandet" og "Stegegjerdesaken". Dette har blant annet ført til høyere overtidsbruk i 2014 for dette politidistriktet. I Haugaland og Sunnhordland politidistrikt har man jobbet bevisst med tjenesteplanleggingen for å redusere overtidsbruken.

Figur 4.6 Overtid per politiårsverk i politidistriktene. Faste 2014-kroner. 2013-2014

Kilde: Politidirektoratet

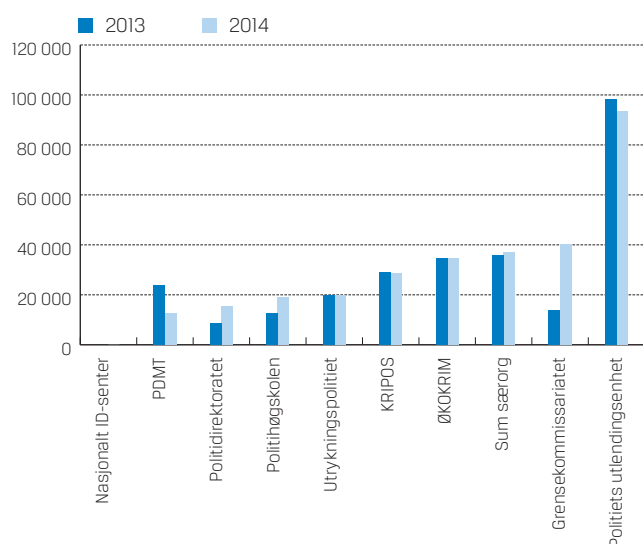
Særorganenes overtidsutgifter har også økt fra 2013 til 2014, se figur 4.7. Politiets utlendingsenhet er enheten med klart høyest overtidsbruk per årsverk blant særorganene, selv om det er noe redusert fra 2013 til 2014. Uttransporteringer skjer ofte til land med lang reisetid, og overtid må da ofte påregnes. Politidirektoratet (2014b) avdekket i sitt tilsyn av Utlendingsenheten høsten 2013 at det eksisterte et forbedringspotensial i tjenestepanleggingen når det kommer til uttransporteringer. Tiltak knyttet til dette er en mulig årsak til nedgang i overtidsutgifter for enheten. Grensekommissariatet har hatt en markant økning i sine overtidsutgifter i 2014.

4.4 Polititjenester

I den nye kontoplanen har polititjenester blitt flyttet inn under personalutgiftene. Denne posten innbefatter innleid politibistand/innbeordring, og det er særorganene som står for den største andelen av disse utgiftene. Dette er en post som har økt kraftig de siste årene, og utviklingen fortsetter i 2014.

De totale utgiftene til polititjenester i politidistriktene var på 13,4 mill. kroner i 2014. Til sammenligning brukte særorganene 147,4 mill. kroner på dette i samme periode. Politihøgskolen står for over 50 prosent av utgiftene til politibistand/innbeordring. Dette er grunnet bruk av instruktører fra etaten til kurs og opplæring.

Figur 4.7 Overtid per årsverk i særorgan.* Faste 2014-kroner. 2013-2014

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.

Kilde: Politidirektoratet

5 ANDRE DRIFTSUTGIFTER

I dette kapitlet drøftes de utgiftene som ikke er kategorisert under personell. Dette er utgifter tilknyttet eiendom, bygg, og anlegg (EBA), materiell og tjenester. Disse utgjør til sammen omtrent en fjerdedel av de totale driftsutgiftene i etaten. Det ses særlig på utgiftene til lokalleie, IKT og transport, som er de største undergruppene.

5.1 Eiendom, bygg, og anlegg (EBA)

EBA er den nest største utgiftsgruppen i politidistriktene, og den tredje største i særorganene. I 2014 gikk 1,4 mrd. kroner til EBA, som utgjør 10 prosent av de totale driftsutgiftene i politiet i 2014, jf. figur 3.3. Av disse brukes 1,1 mrd. kroner på husleie, se tabell 5.1. Husleie er den største undergruppen både blant politidistriktene og særorganene.

Tabell 5.1 EBA-utgifter i politidistriktene og særorganene.*
Tall i mill. kroner. 2014

	Distrikt	Særorgan	Totalt	Prosent av totale utgifter
Husleie	854	288	1 142	80 %
Drift	80	26	107	7 %
Energi	74	18	92	6 %
Diverse	52	7	59	4 %
Vedlikehold	26	3	30	2 %
Totalt	1 086	344	1 430	

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.
Kilde: Politidirektoratet

5.1.1 Husleie

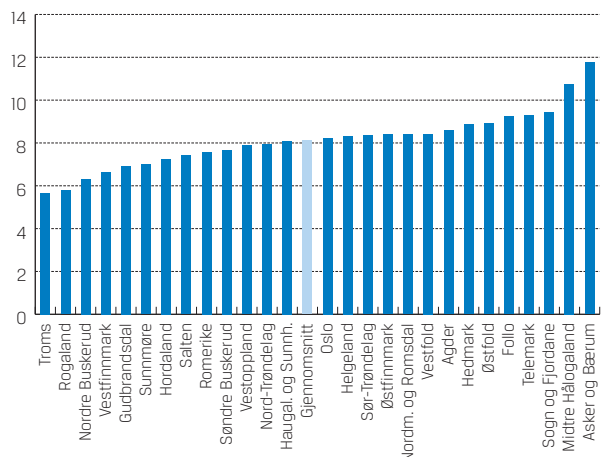
Grunnet omleggingen av kontoplanen er det vanskelig å sammenligne posten husleie med tidligere års ressursanalysers tall på lokalleie. I 2013 var utgiftene til lokalleie 1,2 mrd. kroner (Politidirektoratet 2014a), men husleie utgjorde kun en del av denne utgiftsposten.¹¹ Ved å legge til drift og energi med husleie kan tallene for 2014 sammenlignes med tidligere år. Fra 2009 til 2014 har utgiftene til lokalleie økte med over 20 prosent. I 2015 har det blitt opprettet et sentralt huseleieregister som skal effektivisere politiets eiendomsforvaltning både lokalt og sentralt. Dette vil gjøre det mulig å analysere EBA-utgiftene nærmere i kommende ressursanalyser.

Husleie politidistrikt

Det er store forskjeller mellom de enkelte politidistriktene i hvor stor andel av de totale utgiftene som brukes til husleie i 2014, se figur 5.1. Asker og Bærum politidistrikt brukte nesten 12 prosent av utgiftene til husleie, mens Troms politidistrikt brukte i underkant av 6 prosent.

¹¹ Ifølge Politidirektoratet (2014a) inneholdt posten lokalleie: husleie, energiutgifter, renovasjon og kommunale utgifter, renholdstjenester, fellesutgifter, renholdsartikler og vaktmester. Vedlikehold inkluderes ikke.

Figur 5.1 Utgifter til husleie som andel av totale driftsutgifter i politidistriktene. Prosent. 2014.

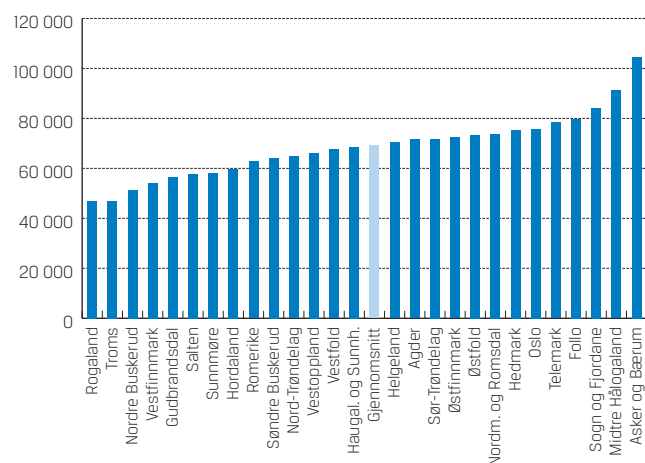
Kilde: Politidirektoratet

Det varierer også i stor grad mellom politidistriktene hvor store utgifter man har til husleie per årsverk. Figur 5.2 viser at politidistriktene bruker fra i underkant av 50 000 kroner per årsverk til over 100 000 kroner per årsverk på husleie. Med enkelte unntak er rekkefølgen på distriktene i figur 5.1 og figur 5.2 sammenfallende. Rekkefølgen ligner også fordelingen av lokalleie fra 2013 (Politidirektoratet 2014a), med et signifikant unntak i Troms politidistrikt som har beveget seg fra over gjennomsnittet i 2013 til helt i bunn av begge fordelingene i 2014.

Husleie særorgan

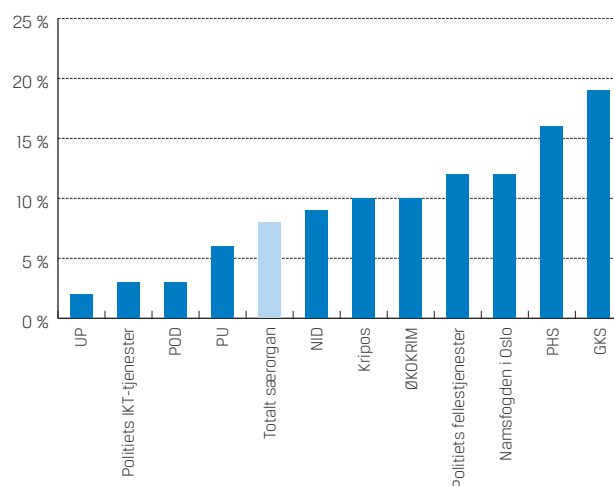
Mellom særorganene er det også ulikheter når det gjelder andelen av de totale driftsutgiftene som går til husleie, jf. figur 5.3. Utrykningspolitiet (UP) har klart lavest andel av driftskostnader som går til husleie. Dette er en enhet hvor en betydelig del av aktiviteten skjer utenfor kontoret. Grensekommissariatet (GKS) har relativt få ansatte, men mange lokasjoner. Blant annet har de flere kontrollbygg på grensen til Russland. Politihøgskolen (PHS) har også høye utgifter til husleie som følge av arealbehov for undervisning av studenter.

Figur 5.2 Utgifter til husleie per årsverk i politidistriktene. Tall i kroner. 2014

Kilde: Politidirektoratet

Figur 5.3 Andel av driftsutgiftene til husleie i særorganene.* Prosent. 2014

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.

Kilde: Politidirektoratet

5.2 Materiell

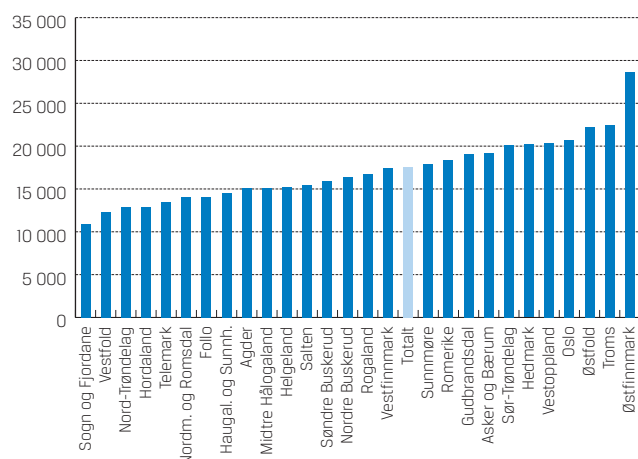
Materiellutgiftene sto samlet for 1,75 mrd. kroner i 2014. Tabell 5.2 viser hvordan disse utgiftene er fordelt mellom politidistrikt og særorgan, og mellom de ulike underkategoriene. Totalt sett er IKT den største undergruppen og utgjør 39 prosent av materiellutgiftene i 2014. Dette er den klart største undergruppen for særorganene, mens i distriktene er det transport som utgjør den største materiellutgiften.

Tabell 5.2 Materiellutgifter i politidistrikt og særorgan.*
Tall i mill. kroner. 2014

	Distrikt	Særorgan	Totalt	Prosent av totale utgifter
IKT	217	473	690	39 %
Transport	367	80	447	25 %
Politiutstyr	131	62	193	11 %
Kontor	93	28	121	7 %
Diverse	42	36	77	4 %
Inventar	47	25	72	4 %
Annonser og profilering	4	9	13	1 %
Kjøpte varer for videresalg	0	2	2	0 %
Totalt	902	853	1 754	

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.
Kilde: Politidirektoratet

Figur 5.4 Utgifter til IKT-materiell per årsverk i politidistriktene.
Tall i kroner. 2014

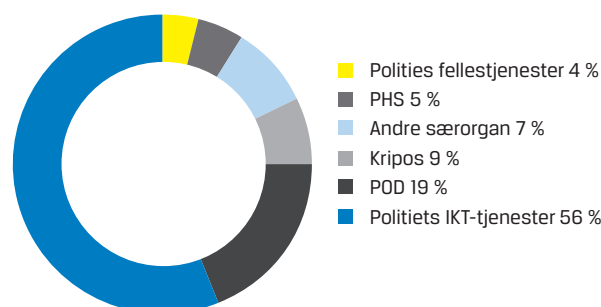
Kilde: Politidirektoratet

5.2.1 IKT-materiell

De totale utgiftene til IKT-materiell var i 2014 690 mill. kroner. En tredjedel av dette ble brukt i politidistriktene. Figur 5.4 viser utgifter til IKT-materiell per årsverk fordelt på de ulike politidistriktene. Gjennomgående brukes det mellom 11 000 kroner og 22 000 kroner per årsverk på IKT-materiell i politidistriktene i 2014. Østfinnmark politidistrikt har brukt nesten 30 000 kroner per årsverk. Dette skyldes blant annet investeringer i forbindelse med opprettelsen av sentral enhet for politiattester som ble lagt til dette politidistriktet i 2013.

Resterende to tredjedeler av totale utgifter til IKT-materiell står særorganene for. Politiets IKT-tjenester (PIT) stod for over 50 prosent av dette, jf. figur 5.5. Politidirektoratet stod for den nest største andelen med 19 prosent av særorganenes totale utgifter til IKT-materiell.

Figur 5.5 Fordeling av særorganenes* utgifter til IKT-materiell.
Prosent. 2014

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.
Kilde: Politidirektoratet

5.2.2 Transport

Denne posten inkluderer materiell tilknyttet transport som biler, båter, helikopter mm., samt vedlikehold og drift av disse.¹² Figur 5.6 viser at det er stor forskjell mellom politidistriktene når det kommer til transportutgifter per årsverk. Østfold og Vestfold politidistrikter bruker minst på dette, men er også geografisk små politidistrikt med korte avstander. Nordmøre og Romsdal politidistrikt bruker mest. Oslo politidistrikt har en del spesielle transportutgifter, knyttet til blant annet helikopter, som gjør at deres transportutgifter blir relativt høye.

¹² Transport inkluderer ikke reisekostnader da dette ligger i personellposten.

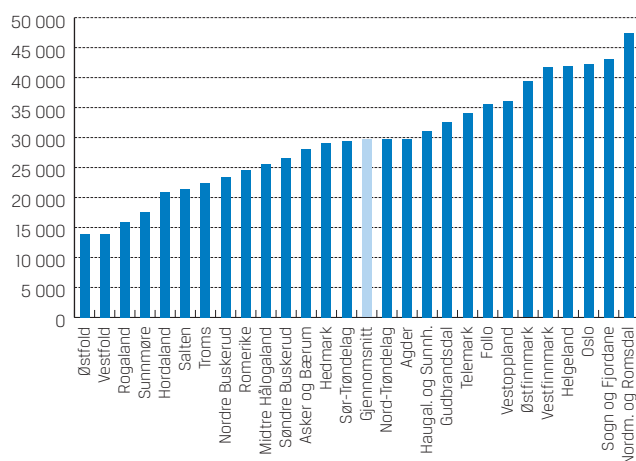
Utgifter til bil

Bil er den største utgiftsposten under transportkostnader. Av totalt 367 mill. kroner brukt på transport i politidistriktene ble 302 mill. kroner brukt på bil. Innkjøp av nye utrykningskjøretøy utgjorde litt under halvparten av disse kostnadene. Utgiftene til innkjøp bør ses i sammenheng med utgiftene til vedlikehold og drift av kjøretøy.¹³ Figur 5.7 viser utvikling i disse utgiftspostene fra 2009 til 2014 i politidistriktene.¹⁴ Samlet for perioden har politidistriktene brukt omtrent like mye på begge kostnadsgruppene. I perioden 2009-2011 brukte distriktene mest på drift og vedlikehold, mens de tre siste årene har utgiftene til innkjøp av bil overgått kostnadene til drift og vedlikehold. I tillegg bruker politidistriktene også ressurser på leie og leasing av biler. I 2014 ble det brukt tilsammen 25,5 mill. kroner på dette.

¹³ Enkelte politidistrikt har et eget verksted for reparasjon og vedlikehold av bil. Dette gjelder Oslo, Hordaland og Sør-Trøndelag politidistrikt. Disse politidistriktene vil følgelig ha lavere utgifter til vedlikehold av bil enn øvrige politidistrikt.

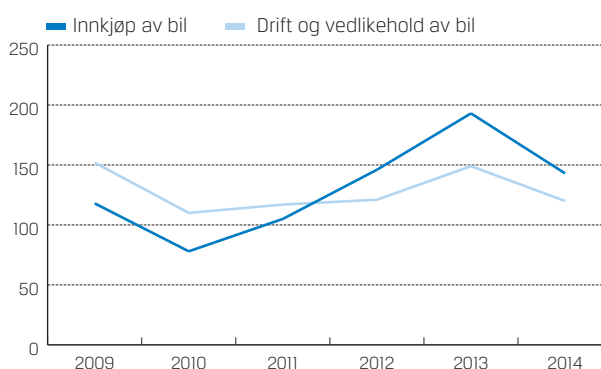
¹⁴ I perioden 2009-2013 tar innkjøp utgangspunkt i post 0440.01.21.1, og vedlikehold post 0440.01.27.1. I 2014 har kontoplanen blitt endret. Innkjøp i 2014 består av anskaffelser til både administrative- og utrykningskjøretøy, mens vedlikehold og drift består av kategoriene: dekk, drivstoff, service og vedlikehold, ekstrautstyr biler, og skader bil.

Figur 5.6 Transportutgifter for politidistriktene per årsverk. Tall i kroner. 2014

Kilde: Politidirektoratet

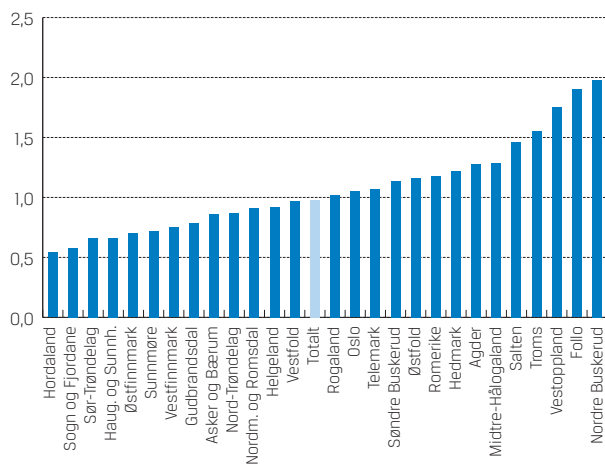
Figur 5.7 Utgifter til innkjøp, drift og vedlikehold av bil i politidistriktene. Faste 2014-kroner. Tall i mill. kroner. 2009-2014

Kilde: Politidirektoratet

Figur 5.8 viser forholdet mellom utgiftene til vedlikehold og innkjøp av kjøretøy i de ulike politidistriktene. Hvis forholdet er lik 1 har politidistriktet like store utgifter til vedlikehold og innkjøp av bil. Det gjennomsnittlige politidistriktet har omtrent denne fordelingen. Hvis forholdet er større enn 1 har utgiftene til vedlikehold vært høyere enn utgiftene til innkjøp. For å ta hensyn til årlig variasjon er forholdet beregnet ut fra totale utgifter til vedlikehold og innkjøp i perioden 2009–2014. Figuren avdekker en betydelig variasjon i prioriteringen mellom vedlikehold og innkjøp. Nordre Buskerud politidistrikt har brukt omtrent dobbelt så mye på vedlikehold som på innkjøp av kjøretøy i denne perioden. I andre enden av skalaen har Hordaland politidistrikt nesten dobbelt så høye utgifter tilknyttet innkjøp av bil sammenlignet med vedlikehold. Ses dette i sammenheng med størrelsen på disponible midler politidistriktene har til rådighet, ref. kapittel 3.2.4, er det tydelig at politidistrikt som for eksempel Nordre Buskerud og Salten har mindre mulighet til å prioritere innkjøp og dermed bruker relativt mer på vedlikehold av biler.

Figur 5.8 Forholdet mellom utgifter til vedlikehold og innkjøp av bil i politidistriktene. Gjennomsnitt for perioden 2009–2014

Kilde: Politidirektoratet

5.3 Tjenester

Tjenester er en utgiftsgruppe som dekker kjøp av tjenester fra private firmaer, selvstendig næringsdrivende, og andre offentlige etater. I motsetning til tidligere år ligger utgiftene til polititjenester under personalutgifter. De totale tjenesteutgiftene for 2014 summeres til 730 mill. kroner. Politidistriktene bruker en tredjedel av dette, mens resterende tjenesteutgifter brukes i særorganene.

Som det fremgår av tabell 5.3 er det IKT-tjenester som er den største utgiftsposten, og det er særorganene som står for brorparten av disse utgiftene. I politidistriktene er det tolke- og legetjenester som er de største utgiftspostene.

Tabell 5.3 Tjenesteutgifter i politidistrikt og særorgan.*
Tall i mill. kroner. 2014

	Distrikt	Særorgan	Totalt	Prosent av totale utgifter
IKT	15,7	385,6	401,3	55,0 %
Tolketjenester	65,4	3,4	68,8	9,4 %
Andre tjenester	49,0	18,2	67,2	9,2 %
Legetjenester	57,1	2,3	59,4	8,1 %
Administrative konsulenttjenester	4,1	46,6	50,8	7,0 %
Etterforsknings-tjenester	37,4	5,9	43,3	5,9 %
Andre fremmede tjenester	11,0	17,4	28,4	3,9 %
Diverse	5,7	0,2	5,9	0,8 %
Juridiske tjenester	0,4	2,5	2,8	0,4 %
Økonomitjenester	1,1	1,0	2,1	0,3 %
Totalsum	247,0	483,0	730,0	

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.

Kilde: Politidirektoratet

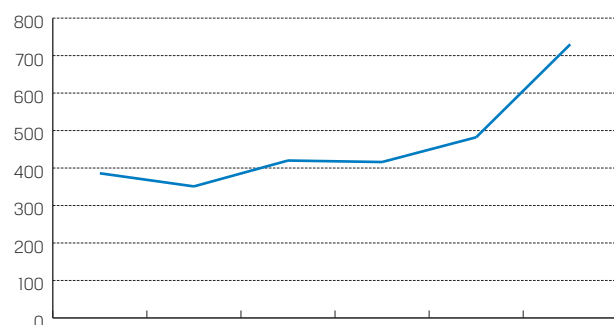
Utgiftene til tjenester har økt kraftig fra 2013 til 2014, se figur 5.9. I 2014 utgjorde disse i overkant av 700 mill. kroner, en økning på over 200 mill. kroner fra året før. Fra 2009 til 2013 økte utgiftene til tjenester jevnt med økningen i driftsutgifter, og utgjorde mellom 3 og 4 prosent av de totale driftsutgiftene i etaten. I 2014 økte denne andelen og utgjorde 5 prosent av etatens driftsutgifter. Økningen er størst i særorganene, og særlig knyttet til IKT-tjenester.¹⁵

5.3.1 IKT-tjenester

IKT-tjenester omfatter innleide konsulenter tilknyttet ulike IKT-prosjekter i politiet. I 2014 brukte politi- og lensmannsetaten til sammen 400 mill. kroner på IKT-tjenester. Utgiftene til denne posten er det nesten utelukkende to virksomheter som står for: Politiets IKT-tjenester og Politidirektoratet. Deres andel av de totale kostnadene er i overkant av 93 prosent, se figur 5.10.

¹⁵ Selv om det ikke er mulig å nøyaktig skille ut IKT-kostnadene i tidligere års regnskap, kan man enkelt se at IKT-tjenester i særorganene i 2014 er ca. 100 mill. kroner større enn den bredere kategorien konsulenttjenester var i 2013.

Figur 5.9 Utgifter til tjenester i politi- og lensmannsetaten. Faste 2014-kroner. Tall i mill. kroner. 2009-2014

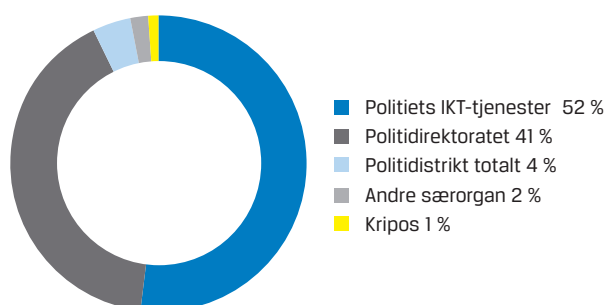
Kilde: Politidirektoratet

5.3.2 Tjenesteutgifter i distriktene

I særorganene er den største andelen av utgiftene til tjenester knyttet til IKT, men i politidistriktene er tjenesteutgiftene fordelt jevnere over flere kategorier, se tabell 5.3. Figur 5.11 illustrerer tjenesteutgifter per årsverk i de ulike politidistriktene. Helgeland og Østfinnmark politidistrikt toppe oversikten med rundt 30 000 kroner i tjenesteutgifter per årsverk. I andre enden av skalaen bruker Gudbrandsdal politidistrikt mindre enn 10 000 kroner på tjenester per årsverk.

For politidistriktene er det utgifter knyttet til tolke- og legetjenester som er de to største undergruppene. Mens utgiftene til legetjenester er tilnærmet uendret fra 2013, har utgiftene til tolketjenester økt fra 43,8 mill. kroner i 2013 til 65,4 mill. kroner i 2014. Tallene for 2014 inkluderer også utgifter til lege- og tolketjenester som i tidligere ressursanalyser ble ført under posten for stillingsutgifter. Dette bidrar til å forklare den kraftige økningen i utgifter til tolketjenester fra 2013 til 2014.

Figur 5.10 Enheters andel av de totale utgiftene til IKT-tjenester. Prosent. 2014

Kilde: Politidirektoratet

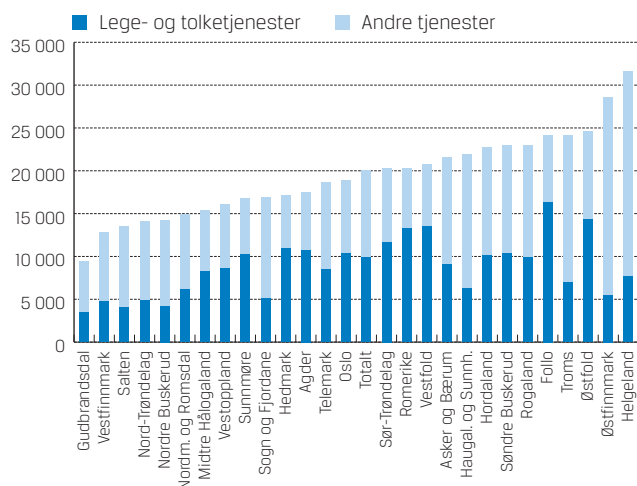
Gjennomsnittlig brukes 50 prosent av de totale tjenesteutgiftene i distriktene på denne typen tjenester, se figur 5.11. Figuren viser imidlertid at andelen varierer betydelig mellom distriktene. For eksempel bruker Follo politidistrikt rundt 75 prosent av sine tjenesteutgifter på de to nevnte postene. Østfinnmark politidistrikt, som er et av distriktene som bruker mest på tjenester per årsverk, brukte i underkant av 20 prosent av sine tjenesteutgifter på lege- og tolketjenester. En grunn til dette er at Østfinnmark har hatt betydelige utgifter til IKT-tjenester i 2014, i forbindelse med etablering av sentral enhet for politiattester.¹⁶ Helgeland politidistrikt brukte mest penger på tjenester i 2014, noe som hovedsakelig skyldes utgifter til tjenester for redningsoppdrag.

¹⁶ Østfinnmark politidistrikt har hatt relativt store utgifter til dette i 2013 og 2014, men det er ventet at dette bortfaller i 2015 da den nødvendige IKT-infrastrukturen i forbindelse med den nye enheten skal være på plass.

5.4 IKT

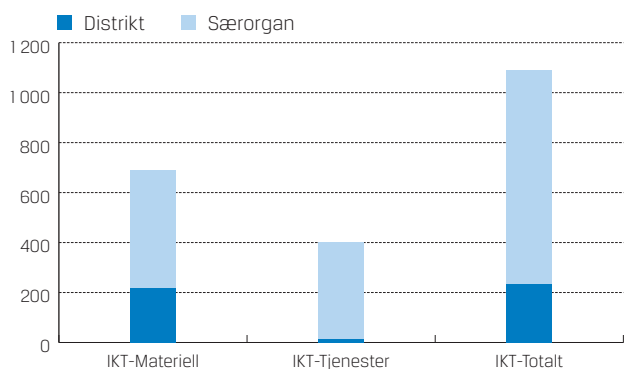
Grunnet ny kontoplan i 2014 er det mulig å skille ut kostnadene til IKT i politiet på en måte som ikke er blitt gjort i tidligere ressursanalyser. Figur 5.12 viser fordeling av de totale IKT-kostnadene mellom distrikt og særorgan i 2014. Som vi har sett, er IKT-utgiftene delt mellom materiell- og tjenesteutgifter. Totalt brukte politiet i underkant av 1,1 mrd. kroner på IKT i 2014. Det utgjør omtrent 8 prosent av de totale driftsutgiftene i etaten. Denne andelen har vært stabil siden 2012, og er på linje med hva politiet i sammenlignbare land bruker på IKT (NOU 2013:9). Særorganene står for den største andelen av kostnadene tilknyttet IKT, og da særlig IKT-tjenester.

Figur 5.11 Tjenesteutgifter per årsverk i politidistriktene. Tall i kroner. 2014

Kilde: Politidirektoratet

Figur 5.12 IKT-kostnader i politidistrikt og særorgan.* Tall i mill. kroner. 2014

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.
Kilde: Politidirektoratet

6 BEMANNING OG DEKNINGSGRAD

6.1 Bemanning

Tabell 6.1 viser utviklingen i antall årsverk i politidistrikt og særorgan fordelt på politistillinger, juriststillinger og sivile stillinger.¹⁷ Tallene er beregnet som et gjennomsnitt av månedlig bemanning det aktuelle året, se vedlegg for en nærmere forklaring.

I 2014 var det 14 685 årsverk totalt i politi- og lensmannsetaten. Av dette var 8 683 politistillinger (59 %), 745 jurister (5 %) og 5 260 sivile stillinger (36 %).¹⁸

Antall politiansatte i distriktene økte med 285 årsverk fra 2013 til 2014.

Særorganene har hatt en gradvis økning i antall sivile årsverk og politiårsverk i perioden. Samlet sett er det særorganene som har hatt den største prosentvise veksten i antall årsverk både fra 2013 til 2014 og totalt over de siste seks årene. Særorganenes driftsutgifter har fra 2009 til 2014 økt med 45 prosent, jf. figur 3.2. Det er Politiets

utlendingsenhet, Politihøgskolen og Kripas som i størst grad har bidratt til veksten over hele perioden. Når det gjelder veksten fra 2013 til 2014 er det Politidirektoratet, i tillegg til Politiets utlendingsenhet og Kripas som hovedsakelig står for økningen i antall ansatte.

Tabell 6.2 viser fordelingen av politiårsverk i politidistriktene og særorganene. Det økte antallet politiårsverk i politidistriktene er ikke jevnt fordelt. I Oslo politidistrikt og Østfold politidistrikt økte bemanningen fra 2013 til 2014 med i overkant av 40 årsverk, mens i Vestfold politidistrikt gikk bemanningen ned med 3,7 årsverk. Skjevheter i fordelingen skyldes blant annet ulike rammer for tilsetting av nyutdannede politistudenter på tvers av distriktene.

¹⁷ Årsverk tilknyttet Politiets sikkerhetstjeneste er ekskludert fra analysene.

¹⁸ Det er et brudd i tallserien mellom 2012 og 2013. Til og med 2012 var alle politiinspektører definert som jurister. Fra og med 2013 defineres politiinspektører i politifaglige stillinger som politi, etter instruks fra Justis- og beredskapsdepartementet. Politiinspektører uten politifaglig bakgrunn eller uten krav til påtalekompetanse er kategorisert som sivile. Isolert sett førte endringen til en reduksjon i antall jurister på 124 årsverk fra 2012 til 2013, samt en økning i antall politi og sivile på henholdsvis 103 og 21 årsverk.

Tabell 6.1 Antall årsverk i politidistrikter og særorgan* fordelt på stillingskategorier.** Gjennomsnitt for året og endring i prosent

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	Prosentvis endring 2009-2014	Prosentvis endring 2013-2014
Politistillinger	Distrikt	7 355,0	7 354,3	7 344,3	7 429,5	7 771,2	8 056,2	9,5 %	3,7 %
	Særorgan	375,0	416,0	456,9	496,4	561,4	627,1	67,2 %	11,7 %
	Totalt	7 729,9	7 770,3	7 801,2	7 925,9	8 332,5	8 683,3	12,3 %	4,2 %
Juriststillinger	Distrikt	664,0	681,2	676,6	687,6	648,6	666,4	0,3 %	2,7 %
	Særorgan	119,4	125,8	129,5	130,9	74,1	78,3	-34,4 %	5,7 %
	Totalt	783,4	806,9	806,1	818,5	722,7	744,7	-4,9 %	3,0 %
Sivile stillinger	Distrikt	3 348,4	3 620,6	3 532,5	3 528,5	3 606,5	3 629,0	8,4 %	0,6 %
	Særorgan	1 106,1	1 259,8	1 342,1	1 419,9	1 508,0	1 631,0	47,5 %	8,2 %
	Totalt	4 454,4	4 880,3	4 874,6	4 948,4	5 114,6	5 260,0	18,1 %	2,8 %
Totalt	Distrikt	11 367,4	11 656,0	11 553,4	11 645,6	12 026,4	12 351,6	8,7 %	2,7 %
	Særorgan	1 600,4	1 801,5	1 928,5	2 047,2	2 143,4	2 333,2	45,8 %	8,9 %
	Totalt	12 967,8	13 457,5	13 481,9	13 692,8	14 169,8	14 684,8	13,2 %	3,6 %

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.

** Brudd i tidsserien mellom 2012 og 2013 for telling av politiinspektører, se forklaring i tekst ovenfor.

Kilde: Politidirektoratet

Tabell 6.2 Antall årsverk i politistillinger.* Gjennomsnitt for året og endring i prosent. 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Prosentvis endring 2009-2014	Prosentvis endring 2013-2014
Oslo	1557,5	1543,8	1547,4	1608,2	1646,7	1689,7	8,5 %	2,6 %
Østfold	341,7	348,9	347,5	347,7	355,1	395,8	15,8 %	11,5 %
Follo	187,3	184,7	180,2	181,7	201,3	211,6	13,0 %	5,1 %
Romerike	320,4	344,8	355,9	356,6	399,9	411,7	28,5 %	3,0 %
Hedmark	235,4	227,6	222,2	222,2	231,9	246,3	4,6 %	6,2 %
Gudbrandsdal	95,9	95,8	98,1	99,4	104,6	110,1	14,8 %	5,2 %
Vestoppland	136,2	137,6	136,6	130,4	134,0	144,5	6,1 %	7,8 %
Nordre Buskerud	113,2	112,9	118,8	124,3	132,4	131,5	16,2 %	-0,7 %
Søndre Buskerud	255,4	259,6	267,3	262,2	281,4	292,3	14,5 %	3,9 %
Asker og Bærum	212,7	202,9	195,2	191,2	197,4	204,1	-4,0 %	3,4 %
Vestfold	301,5	298,8	296,8	289,4	303,0	299,4	-0,7 %	-1,2 %
Telemark	271,8	254,2	259,2	256,2	268,1	268,2	-1,3 %	0,0 %
Agder	425,1	420,4	413,7	403,2	415,8	426,9	0,4 %	2,7 %
Rogaland	402,1	418,4	419,6	437,5	471,2	489,8	21,8 %	3,9 %
Haugaland og Sunnhordaland	154,7	155,2	154,6	159,0	171,4	181,5	17,3 %	5,9 %
Hordaland	589,4	588,3	570,4	579,0	615,3	641,6	8,9 %	4,3 %
Sogn og Fjordane	124,5	122,3	124,3	125,1	140,3	146,0	17,3 %	4,1 %
Sunnmøre	147,7	148,4	145,7	151,1	155,8	164,1	11,1 %	5,3 %
Nordmøre og Romsdal	148,3	147,6	147,2	147,0	149,6	155,5	4,8 %	3,9 %
Sør-Trøndelag	387,2	392,9	386,8	406,1	415,0	420,9	8,7 %	1,4 %
Nord-Trøndelag	198,3	197,5	181,9	184,2	188,5	195,5	-1,4 %	3,7 %
Helgeland	115,9	117,7	120,6	116,6	116,6	117,2	1,1 %	0,5 %
Salten	101,9	107,1	109,1	111,7	116,6	127,2	24,8 %	9,1 %
Midtre Hålogaland	171,0	173,1	180,8	172,6	176,2	179,6	5,0 %	1,9 %
Troms	182,9	184,2	190,7	185,6	188,6	192,8	5,4 %	2,2 %
Vestfinnmark	78,0	76,5	78,2	82,8	88,6	97,7	25,3 %	10,3 %
Østfinnmark	99,2	93,1	95,7	98,9	105,9	114,7	15,7 %	8,4 %
SUM DISTRIKT	7355,0	7354,3	7344,3	7429,5	7771,2	8056,2	9,5 %	3,7 %
Grensekommisariatet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
NID	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
KRIPPOS	161,5	171,6	180,3	184,8	197,9	205,9	27,5 %	4,1 %
Politihøgskolen	64,7	77,8	92,7	103,9	113,2	111,0	71,5 %	-1,9 %
Økokrim	35,3	36,1	35,5	33,2	31,9	30,4	-14,0 %	-4,8 %
Utrykningspolitiet	20,3	23,8	29,7	30,4	29,8	27,7	36,4 %	-6,8 %
PDMT (delt fra 01.03.2014)	8,1	6,4	6,3	3,7	2,5	0		
PFT (fra 01.03.2014)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1		
PIT (fra 01.03.2014)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5		
Politiets utlendingsenhet	83,9	99,3	111,4	138,8	156,9	217,7	159,4 %	38,7 %
Namsfogden i Oslo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
Politidirektoratet	1,1	1,0	1,0	1,8	29,3	30,9	2753,8 %	5,4 %
SUM SÆRORGAN	375,0	416,0	456,9	496,4	561,4	627,1	67,2 %	11,7 %
SUM	7729,9	7770,3	7801,2	7925,9	8332,5	8683,3	12,3 %	4,2 %

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.

Kilde: Politidirektoratet

6.2 Fordeling av politiårsverk

Som det fremkommer i tabell 6.1 har etaten vokst med om lag 1 000 politiårsverk siden 2009. Dette avsnittet vil se nærmere på hvor i politi- og lensmannsetaten økningen har skjedd. Opptrappingen av politiårsverk er muliggjort gjennom et økt tilfang av nyutdannede fra Politihøgskolen og økte bevilgninger til nye politistillinger de senere årene.

6.2.1 Geografisk fordeling av nye politiårsverk

Figur 6.1 viser endringen i politiårsverk mellom 2009 og 2014 i de ulike politidistriktene. Kartet til venstre viser fordelingen av nyansatte direkte fra Politihøgskolen i perioden 2009–2014. Økningen i antall politiutdannede har kommet alle politidistrikt til gode.

Kartet til høyre i figur 6.1 viser hvor mange flere eller færre politiårsverk et politidistrikt har i 2014 sammenlignet med 2009. Flertallet av politidistriktene har flere politiårsverk i 2014 enn de hadde i 2009, men det er store geografiske

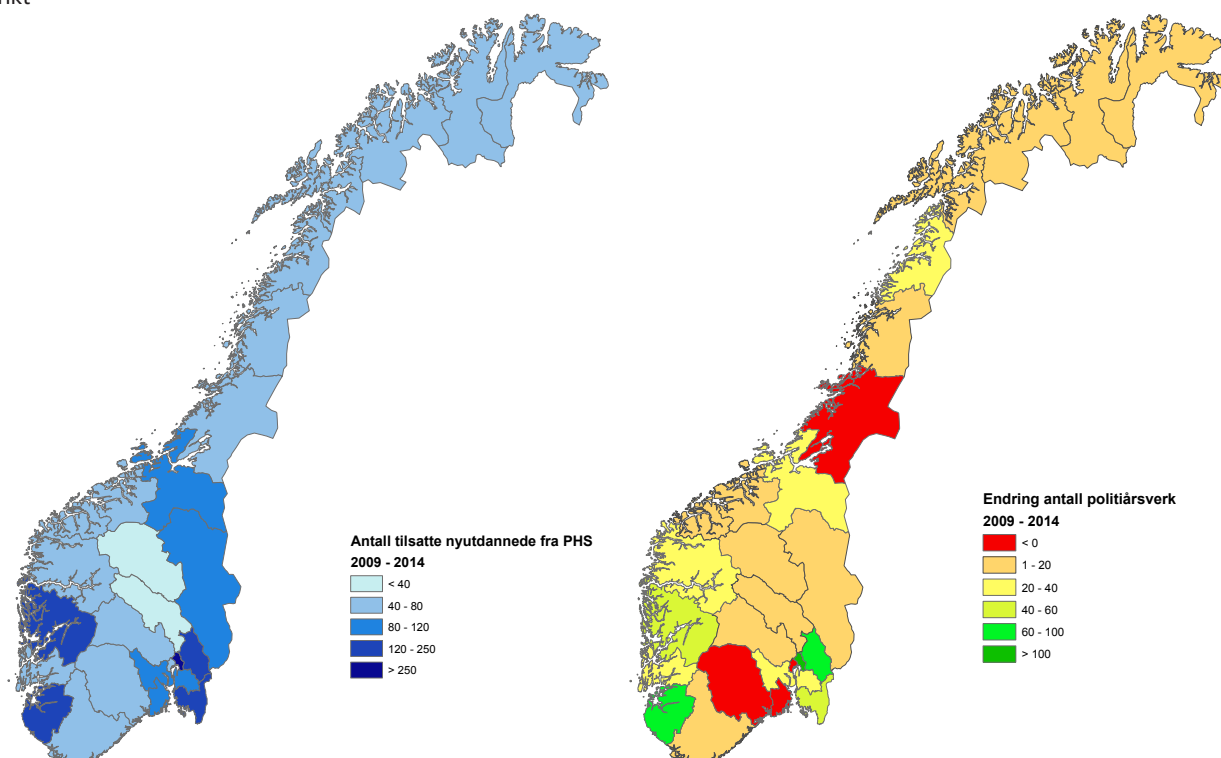
forskjeller. Den klart største økningen har skjedd i Oslo, målt både i antall politiårsverk og antall nyansatte fra Politihøgskolen. Tallene for Oslo inkluderer både Oslo politidistrikt og særorganene som er lokalisert i hovedstaden. Bildet endrer seg likevel ikke dersom årsverkene i særorganene holdes utenfor.

Som det fremkommer av kartene i figur 6.1 har Oslo, Romerike, Rogaland og Hordaland politidistrikter fått mye av politioppbemanningen i perioden 2009 til 2014. Dette må ses i lys av befolkningsveksten og kriminalitetsbildet i samme periode. I figur 6.2 er befolkningsveksten i norske kommuner fra 2009 til 2014 illustrert i kartet til venstre, og den er klart sentrert rundt de store byene og da spesielt Oslo, Stavanger og Bergen. Kartet til høyre viser fordelingen av anmeldte lovbrudd i 2014 og gir en indikasjon på hvor i landet kriminaliteten skjer. Igjen ser vi den samme geografiske fordelingen, selv om politidistrikter på Nord-Vestlandet også er høyt representert i denne figuren.¹⁹

¹⁹ Innbyggerantall og omfang av kriminalitet er to av komponentene som har betydning for fordeling av ressurser i politiet, i henhold til den såkalte Fürst- og Høverstad-modellen.

Figur 6.1 Endring i politiårsverk mellom 2009 og 2014.

Per politidistrikt

6.2.2 Stillingsgrupper innen politiårsverk

Blant politistillingene er veksten størst i stillingsgruppen politibetjent-1, se figur 6.3. Dette reflekterer den økte tilsettingen av nyutdannede fra Politihøgskolen. Stillinger tilknyttet politibetjent 1 har nesten doblet seg siden 2009, og utgjorde i 2014 over 2000 årsverk i etaten. Den andre stillingsgruppen som har opplevd økning er politioverbetjentstillinger, som har økt med ca. 500 årsverk fra 2009 til 2014. Hovedforklaring på økningen i politioverbetjentstillinger er knyttet til spesialisering av arbeidsoppgaver. Innenfor spesialiserte fagfelt kan personer med en stilling som krever spesialkompetanse få tittel politioverbetjent, selv om stillingen nødvendigvis ikke har et konkret lederansvar. Videre har økt opptak av studenter ved Politihøgskolen ført til økt antall praksisansvarlige ute i distriktene, disse er normalt lagt under stillingskode politioverbetjent.

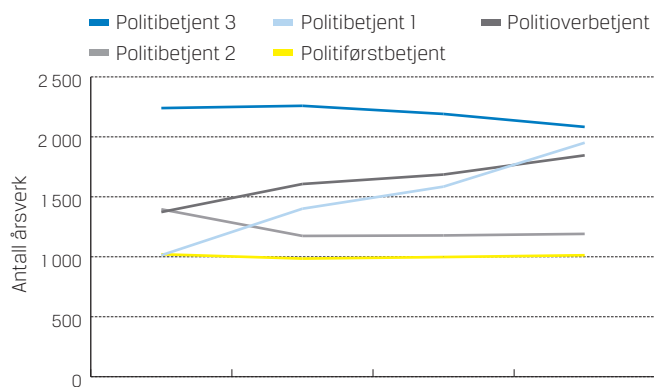
Økningen i politibetjent 1-stillinger har kommet de fleste funksjoner/arbeidsområder²⁰ i etaten til gode.

20 De aller fleste politidistrikt er organisert forskjellig, med ulike avdelinger og seksjoner.

Dette vanskeliggjør arbeidet med å sortere årsverk etter arbeidsområdet eller funksjon i politi- og lensmannsetaten. Likevel er det gjort et forsøk på å dele inn årsverk grovt etter funksjon/arbeidsområde, basert på organisasjonsenhetsbetegnelsen de ansatte er sortert under i SAP.

Figur 6.3 Økning i politiårsverk fordelt på stillingsgruppe.

Antall årsverk. 2009-2014

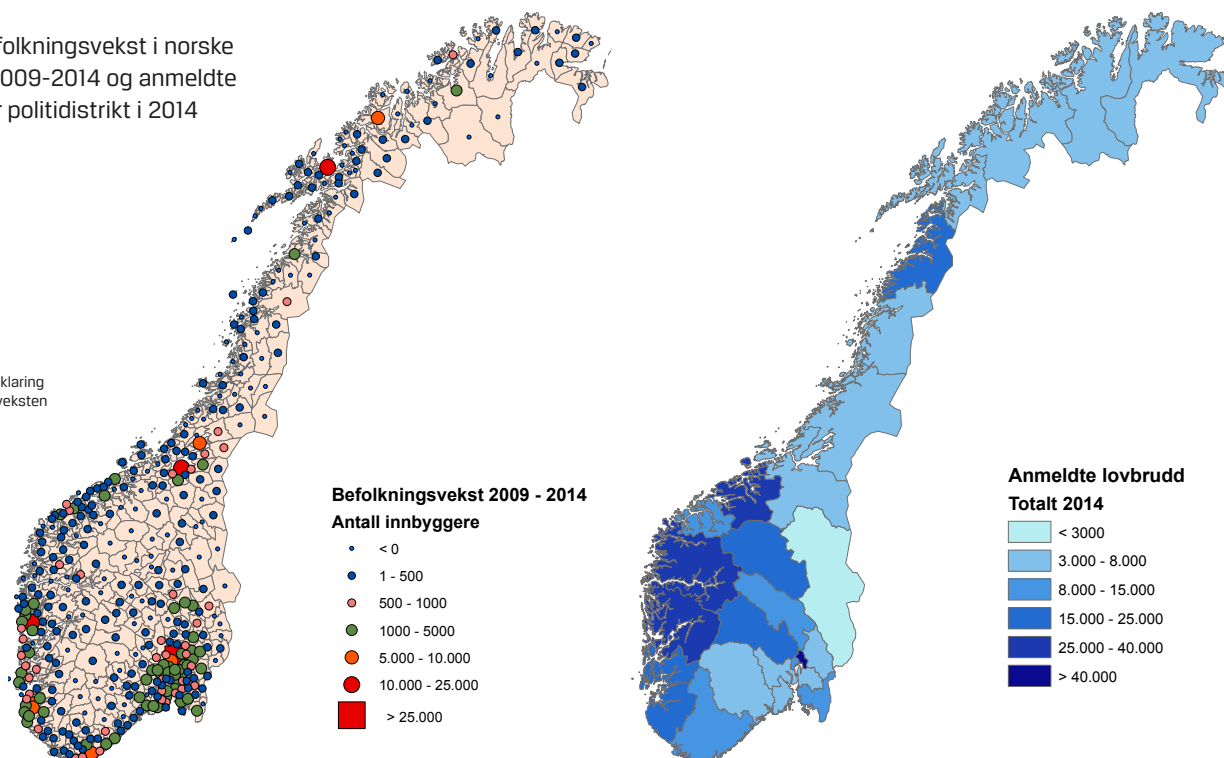

	2009	2012	2013	2014
Politibetjent 3	2 240	2 259	2 191	2 083
Politibetjent 1	1 013	1 401	1 585	1 951
Politioverbetjent	1 373	1 607	1 686	1 846
Politibetjent 2	1 396	1 174	1 178	1 191
Politiførstbetjent	1 021	985	998	1 013

Kilde: Politidirektoratet

Figur 6.2 Befolkningsvekst i norske kommuner 2009-2014 og anmeldte lovbrudd per politidistrikt i 2014

Rød firkant i tegnforklaring gjelder befolkningsveksten i Oslo kommune.

Kilde: Politidirektoratet

6.3 Historisk dekningsgrad

Dekningsgraden beregnes som forholdet mellom antall politiårsverk i politidistriktene og antall innbyggere. For å unngå en svekkelse av politiet, sett i sammenheng med befolkningsutviklingen, ble det i Politiet mot 2020 (Politidirektoratet, 2008) lagt frem en anbefaling om å øke politidekningen. Det ble satt en målsetning om minst 2 politiårsverk per 1 000 innbyggere. Målet er et gjennomsnitt for dekningsgraden nasjonalt, og er således ikke et mål per politidistrikt. I perioden fra 2009 til 2014

har befolkningen i Norge økt med 309 000 innbyggere, noe som tilsvarer en befolkningsvekst på 6,4 prosent.²¹ For at dekningsgraden skal holdes stabil eller øke, må den prosentvise veksten i politiårsverk øke tilsvarende eller mer. Fra 2009 til 2014 har antall politiårsverk økt med hele 9,5 prosent i politidistriktene, en høyere vekst enn befolkningsveksten, se tabell 6.2.

21 Befolkningstallet er beregnet som et gjennomsnitt av antallet ved inngangen til og utgangen av gjeldene år.

Tabell 6.3 Antall årsverk i politistillinger* per 1 000 innbyggere. 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Prosentvis endring 2009-2014	Prosentvis endring 2013-2014
Oslo	2,68	2,60	2,55	2,60	2,62	2,64	-1,6 %	0,7 %
Østfold	1,51	1,53	1,50	1,48	1,50	1,65	9,5 %	10,5 %
Follo	1,11	1,08	1,04	1,03	1,12	1,16	4,9 %	3,8 %
Romerike	1,32	1,39	1,41	1,39	1,53	1,54	16,9 %	1,3 %
Hedmark	1,24	1,19	1,16	1,15	1,20	1,26	2,3 %	5,8 %
Gudbrandsdal	1,37	1,36	1,38	1,40	1,48	1,55	13,6 %	5,1 %
Vestoppland	1,26	1,26	1,25	1,19	1,22	1,30	3,7 %	7,3 %
Nordre Buskerud	1,38	1,37	1,42	1,48	1,56	1,54	11,6 %	-1,3 %
Søndre Buskerud	1,31	1,31	1,33	1,28	1,35	1,39	6,2 %	2,6 %
Asker og Bærum	1,29	1,22	1,15	1,11	1,12	1,14	-11,5 %	1,6 %
Vestfold	1,40	1,37	1,35	1,30	1,35	1,32	-5,4 %	-2,0 %
Telemark	1,62	1,51	1,53	1,50	1,57	1,56	-3,5 %	-0,3 %
Agder	1,54	1,51	1,47	1,41	1,44	1,46	-5,3 %	1,5 %
Rogaland	1,24	1,26	1,24	1,27	1,34	1,37	10,8 %	2,2 %
Haugaland og Sunnhordaland	1,09	1,09	1,07	1,08	1,15	1,21	10,2 %	4,8 %
Hordaland	1,35	1,33	1,27	1,27	1,33	1,37	1,4 %	2,9 %
Sogn og Fjordane	1,16	1,14	1,15	1,15	1,29	1,34	15,0 %	3,9 %
Sunnmøre	1,09	1,08	1,05	1,07	1,09	1,14	4,2 %	4,1 %
Nordmøre og Romsdal	1,34	1,32	1,31	1,29	1,31	1,35	1,3 %	3,4 %
Sør-Trøndelag	1,35	1,35	1,32	1,36	1,37	1,37	1,8 %	0,2 %
Nord-Trøndelag	1,47	1,46	1,33	1,34	1,36	1,41	-4,4 %	3,3 %
Helgeland	1,56	1,58	1,61	1,55	1,55	1,55	-0,8 %	0,2 %
Salten	1,27	1,33	1,34	1,37	1,42	1,54	20,6 %	8,5 %
Midtre Hålogaland	1,48	1,50	1,56	1,48	1,50	1,52	2,9 %	1,4 %
Troms	1,52	1,52	1,56	1,50	1,51	1,53	0,6 %	1,2 %
Vestfinnmark	1,83	1,77	1,80	1,88	2,00	2,19	19,8 %	9,6 %
Østfinnmark	3,31	3,10	3,18	3,27	3,47	3,73	12,8 %	7,5 %
SUM DISTRIKT	1,52	1,50	1,48	1,48	1,53	1,57	3,0 %	2,5 %
SUM INKL. SÆRORGAN	1,60	1,59	1,58	1,58	1,64	1,69	5,6 %	3,0 %

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.

Kilde: Politidirektoratet

Det er store forskjeller i dekningsgraden på tvers av politidistriktene. Blant annet har Oslo og Østfinnmark politidistrikt høyere dekningsgrad enn øvrige politidistrikter, jf. tabell 6.3. Oslo politidistrikt har ansvar for de nasjonale bistandsressursene, samt hovedstadsoppgavene som inkluderer kongehus, regjering og storting. Utover det har Oslo ansvar for ambassader, statsbesøk og andre større arrangementer som krever særskilte hensyn vedrørende oppgaveløsning og sikkerhetstiltak. Østfinnmark politidistrikt har hatt en høy dekningsgrad helt siden sammenslåingen av

politidistrikter i 2001, da Vardø, Vadsø og Sør-Varanger ble slått sammen. En forutsetning for sammenslåingen var at ingen skulle sies opp eller tvangsflyttes, noe som har medført at antall stillinger er uendret. Videre har Østfinnmark grense i øst og svært lange avstander innad i distriktet. Dette medfører økt behov for antall politiårverk sammenlignet med andre politidistrikter.

Fra 2009 til 2012 falt dekningsgraden samlet sett fra 1,52 til 1,48 politiårverk per 1 000 innbyggere. I statsbudsjettet

Tabell 6.4 Totalt antall årsverk i politidistriktene og særorgan* per 1 000 innbyggere. 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Prosentvis endring 2009-2014	Prosentvis endring 2013-2014
Oslo	4,10	4,10	3,95	4,00	3,98	3,94	-3,7 %	-1,0 %
Østfold	2,34	2,46	2,43	2,41	2,43	2,58	10,0 %	5,9 %
Follo	1,76	1,79	1,72	1,68	1,78	1,82	3,4 %	2,0 %
Romerike	2,22	2,40	2,38	2,32	2,48	2,49	12,5 %	0,5 %
Hedmark	2,00	2,02	1,96	1,96	1,98	2,06	2,8 %	3,9 %
Gudbrandsdal	1,98	2,02	2,06	2,08	2,15	2,24	12,7 %	3,9 %
Vestoppland	1,89	1,94	1,91	1,81	1,85	1,94	2,5 %	4,6 %
Nordre Buskerud	2,06	2,06	2,09	2,17	2,26	2,23	8,1 %	-1,4 %
Søndre Buskerud	2,05	2,09	2,09	2,01	2,09	2,14	4,6 %	2,3 %
Asker og Bærum	2,14	2,05	1,92	1,87	1,85	1,88	-11,7 %	1,8 %
Vestfold	2,16	2,17	2,10	2,05	2,11	2,10	-2,6 %	-0,2 %
Telemark	2,42	2,33	2,32	2,26	2,31	2,30	-5,0 %	-0,7 %
Agder	2,27	2,24	2,15	2,06	2,08	2,10	-7,2 %	1,0 %
Rogaland	1,95	2,01	2,02	2,04	2,12	2,14	10,1 %	1,1 %
Haugaland og Sunnhordaland	1,72	1,73	1,69	1,69	1,78	1,85	7,7 %	4,2 %
Hordaland	2,11	2,10	2,01	2,01	2,08	2,14	1,5 %	2,6 %
Sogn og Fjordane	1,71	1,70	1,73	1,73	1,86	1,92	12,1 %	3,1 %
Sunnmøre	1,63	1,64	1,61	1,63	1,66	1,71	5,3 %	3,2 %
Nordmøre og Romsdal	2,18	2,13	2,09	2,04	2,08	2,13	-2,0 %	2,5 %
Sør-Trøndelag	1,98	2,04	1,98	2,03	2,04	2,06	4,1 %	1,1 %
Nord-Trøndelag	2,17	2,15	2,02	2,02	2,03	2,07	-4,7 %	1,9 %
Helgeland	2,47	2,58	2,59	2,48	2,45	2,43	-1,6 %	-0,5 %
Salten	2,15	2,24	2,28	2,28	2,32	2,51	16,7 %	8,0 %
Midtre Hålogaland	2,26	2,33	2,38	2,27	2,28	2,30	1,7 %	0,8 %
Troms	2,42	2,49	2,52	2,45	2,42	2,42	-0,2 %	-0,1 %
Vestfinnmark	2,88	2,95	2,99	3,01	3,06	3,25	12,9 %	6,2 %
Østfinnmark	5,09	5,11	5,01	5,35	5,96	6,42	26,2 %	7,8 %
SUM DISTRIKT	2,35	2,38	2,33	2,32	2,37	2,40	2,1 %	1,6 %
SUM INKL. SÆRORGAN	2,69	2,75	2,72	2,73	2,79	2,86	6,4 %	2,5 %

* Særorgan inkluderer også POD, NID, PFT, PIT og Namsfogden i Oslo, se kapittel 2.2.

Kilde: Politidirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

for 2013 (Prop. 1 S (2012-2013)) ble det bevilget midler til 350 nye stillinger for at politiet skulle ansette et økt antall ferdigutdannede studenter fra Politihøgskolen i 2013. Tilsvarende bevilgningsøkning ble gjentatt i statsbudsjettet for 2014 (Prop. 1 S (2013-2014)). Dette resulterte i økt bemanning fra 2013 og derigjennom økt dekningsgrad. Tabell 6.3 viser at dekningsgraden økte til 1,53 i 2013 og videre til 1,57 i 2014. Ved inkludering av særorgan økte politidekningen til 1,69 i 2014.

I statsbudsjettet for 2015 (Prop. 1 S (2014-2015)) foreslår regjeringen igjen å legge til rette for å oppbemanne politiet med inntil 350 nye stillinger. Som det vil gås nærmere inn på i kapittel 6.4, muliggjør dette en ytterligere økning av dekningsgraden i 2015.

Politidekningen beskriver hvor mange ansatte det er i politistillinger i forhold til befolkningen. Den sier imidlertid lite om hvor godt politiet ivaretar sine oppgaver. Mange oppgaver som tidligere ble løst av politiansatte, blir i dag løst av sivilt ansatte. Dette frigjør politiressurser som kan konsentrere seg om å løse politiets kjerneoppgaver. Politikraften kan defineres som politiets kapasitet til å ivareta sine oppgaver. Politikraften kan øke, både gjennom omfordeling av arbeidsoppgaver og endrede arbeidsprosesser og metoder, uten nødvendigvis å endre politidekningen. I tillegg har kriminalitetsbildet endret seg de siste årene. Ny teknologi åpner for ny type kriminalitet. Etterforskning er stadig oftere knyttet til undersøkelser og analyser av data-trafikk og andre elektroniske spor. Politiet er i større grad avhengig av sivil kompetanse i gjennomføringen av sine kjerneoppgaver som forebygging og etterforskning.

Politidekningen er dermed et upresist mål på hvordan det ansvar og de oppgaver som er lagt til etaten ivaretas. Samtidig er det viktig å understreke at politidekningen er avgjørende i beredskapssammenheng og for å ivareta befolkningens trygghet.

Alle ansatte i politiet er med å løse politiets oppgaver, og derigjennom øke politikraften. Det er således relevant å se på antall årsverk per 1 000 innbyggere samlet sett, uavhengig av stillingstype. Tabell 6.4 viser dekningsgraden totalt for alle stillingstyper. Dekningsgraden i politidistriktene har da holdt seg rimelig stabil over perioden, og har siden 2009

kun økt med 2,1 prosent. Inkluderes særorganene steg dekningsgraden fra 2,69 i 2009 til 2,86 i 2014, en økning på 6,4 prosent.

6.4 Fremskrivning av bemanning og dekningsgrad

For å nå målet om 2 politiårsverk per 1 000 innbyggere er det nødvendig med en oppbemanning av politiårsverk. Dette må hovedsakelig skje ved at tilsetting av nyutdannede politistudenter øker mer enn total avgang i etaten. Det er gjort en fremskrivning for når målet om 2 politiårsverk per 1 000 innbyggere nås. Følgende forutsetninger ligger til grunn for fremskrivningen:

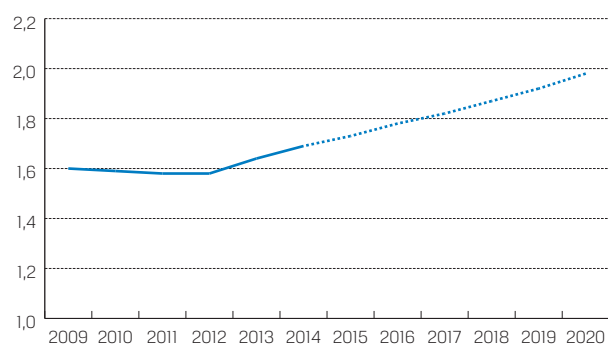
- Det er lagt inn middels befolkningsvekst.²²
- Det er forutsatt et årlig opptak på 720 studenter ved Politihøgskolen i hele perioden (frem til og med 2017), jf. kolonne A i tabell 6.5.
- Det forutsettes at 6 prosent av studentene enten slutter underveis eller ikke søker jobb i politiet, jf. kolonne B i tabell 6.5. Prosentsatsen er skjønnsmessig satt ut fra erfaring fra tidligere år. Det antas at resterende uteksaminerte studenter fra Politihøgskolen tilsettes i etaten.
- Det er beregnet pensjonsavgang ut fra informasjon i politiets personalsystem, se kolonne E i tabell 6.5. Det er forutsatt i beregningene at 50 prosent går av med pensjon innen det første kalenderåret de har mulighet til å gå av, 24 prosent innen det andre, 13 prosent innen det tredje og 13 prosent innen det fjerde. Disse vektene er basert på erfaringsmessig pensjonsavgang de senere årene.
- Det er lagt inn at 100 polititjenestemenn og -kvinner forlater etaten hvert år av andre årsaker enn pensjonsavgang, jf. kolonne F i tabell 6.5. Tallet er basert på en gjennomsnittsberegning av antallet som har sluttet i etaten de senere år.

Figur 6.4 viser en oppdatert fremskrivning av antall politiårsverk per 1 000 innbygger frem mot 2020. Målet om 2 politiårsverk per 1 000 innbyggere nås i 2020.²³

²² Statistisk sentralbyrå, tall per 15.2.2015.

²³ Årsverkstallene som benyttes i fremskrivningen er basert på et gjennomsnitt av månedlig bemanning per år. Fremskrivninger i denne rapporten kan derfor avvike fra fremskrivninger der et annet grunnlagsmateriale er lagt til grunn.

Figur 6.4 Fremskrivning av antall politiårsverk per 1 000 innbyggere. 2009-2020

Kilde: Politidirektoratet

6.5 Fremskrivning av kostnader knyttet til politioppbemanning

Det er gjort en beregning på hva den planlagte politioppbemanningen isolert sett kan koste etaten. Beregningen er basert på en estimert årslønnskostnad på 930 000 kroner, samt fremskrivning av nettotilgang på politiårsverk, jf. kolonne I i tabell 6.5. Årslønnskostnaden tilsvarer beløpet som politiet blir kompensert med av Justis- og beredskapsdepartementet ved tildeling av flere årsverk i etaten. Det er forutsatt konstant reallønn. Merkostnaden i 2015 er anslått til å bli om lag 320 mill. kroner, jf. figur 6.5. Den årlige merkostnaden for politioppbemanningen anslås til i overkant av 2 mrd. kroner i 2020, målt i faste 2014-kroner.

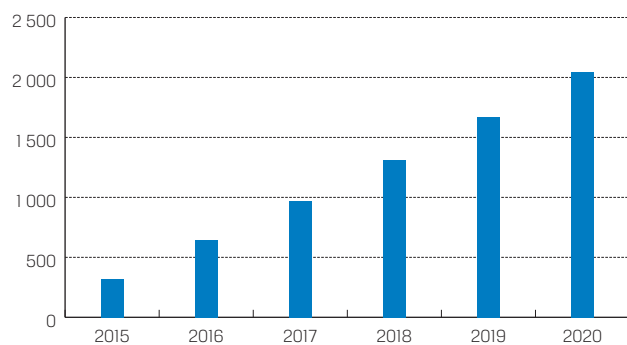
Tabell 6.5 Fremskrivning av nettotilgang av politiårsverk. 2009-2020.

	A	B	C=B/A*100	D=A-B	E	F	G=E+F	I=D-G
År uteksaminering	Opptak PHS (år n-3)	Frafall v/PHS 6 %	Frafall v/PHS i % basert på erfaring	Tilgjengelig fra PHS	Avgang Pensjon	Annen avgang i etaten	Sum avgang	Nettotilgang på politiårsverk
2009	360	15	4,17	345	170	62	232	113
2010	432	23	5,32	409	192	82	274	135
2011	432	26	6,02	406	232	129	361	45
2012	553	33	6	520	276	90	366	154
2013	720	43	6	677	228	87	315	362
2014	720	43	6	677	267	67	334	343
2015	720	43	6	677	232	100	332	345
2016	720	43	6	677	230	100	330	347
2017	720	43	6	677	227	100	327	350
2018	720	43	6	677	208	100	308	369
2019	720	43	6	677	193	100	293	384
2020	720	43	6	677	171	100	271	406

Kilde: Politidirektoratet

Det understrekes at dette er en isolert fremskrivning, gitt en rekke forutsetninger og der øvrige forhold holdes konstant. Videre er det ikke sett på behovet for sivile stillinger og jurister. En oppbemanning av politiårsverk kan føre til at flere lovbrudd etterforskes og oppklares. Dette vil igjen føre til en større arbeidsmengde for juristene, og dermed i tillegg kreve en oppbemanning av jurister.

Figur 6.5 Årlig merkostnad ved oppbemanning av politiårsverk. Tall i mill. kroner. Faste 2014-kroner. 2015-2020

Kilde: Politidirektoratet

7 BEHOV FOR POLITIETS RESSURSER

Politiet har et bredt og sammensatt sett med oppgaver. Oppgaveomfanget dekker blant annet kjerneoppgaver som forebygging, etterforskning, beredskap, vakthold og transport. Utover kjerneoppgavene er politiet tillagt en del forvaltningsoppgaver, samt oppgaver innen sivil rettspleie. I dette kapitlet ses det nærmere på hvordan behovet for polititjenester har utviklet seg og hvilke resultater politiet har oppnådd de seneste årene. Det ses spesielt på områdene etterforskning og operativt politiarbeid. Innenfor disse områdene har politiet omfattende datakilder. Ifølge en tidsbruksundersøkelse som ble gjennomført i 2010 står etterforskning for om lag 31 prosent av tidsbruken i politiet og synlig tilstedeværelse og respons for om lag 24 prosent (Politidirektoratet 2010).

7.1 Behov for etterforskningstjenester

Behovet for etterforskningstjenester har tilsynelatende blitt redusert når det ses på aggregerte tall for antall anmeldte forbrytelser. I 2009 var det 285 000 anmeldte forbrytelser som fikk en oppklaringskode mot 262 000 i 2014, det vil si en nedgang på 8,2 prosent. I figur 7.1 vises utviklingen i antall forbrytelser, indeksert med 2009=1.²⁴

Ulike anmeldelseskategorier krever ulik oppfølging fra politiets side. Enkelte forbrytelser krever gjennomgående lengre tid hos etterforsker enn andre. Erfaringsmessig

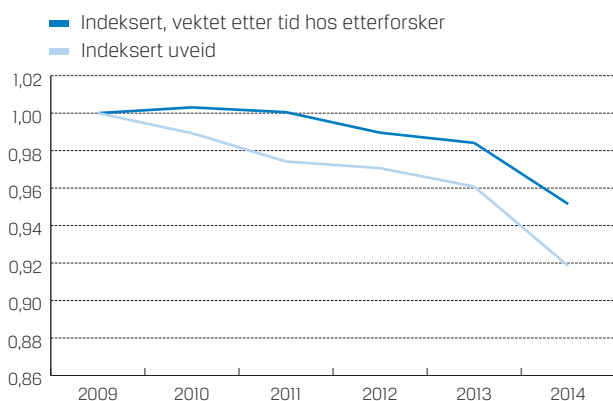
krever eksempelvis sedelighetsforbrytelser fire ganger så mye etterforskningstid som vinningsforbrytelser. I denne perioden har antallet vinningsaker falt betydelig, mens mer komplekse saker, som for eksempel sedelighetssaker, har økt kraftig. I figur 7.1 vises også en kurve der antall anmeldte forbrytelser er vektet etter for hvor lang tid politiet bruker på å etterforske anmeldelsen. Det er tatt utgangspunkt i gjennomsnittlig tid hos etterforsker nasjonalt for oppklarte og ikke-oppklarte saker per kriminalitetstype. Som det fremgår av figuren var antall forbrytelser i 2013 4 prosent lavere enn nivået i 2009, mens den veide indeksen viser at nedgangen bare var om lag 1,5 prosent. Illustrasjonen indikerer at etterspørselen etter straffesakstjenester er høyere enn det en enkel vurdering av nedgangen i antall anmeldte saker skulle tilsi.

7.2 Behov for operative polititjenester

For å loggføre hendelser og henvendelser bruker politiet systemet Politioperativt styringssystem (PO). Oppdragsmengden i PO kan gi en indikasjon på utviklingen i behovet for politiressurser i operativ tjeneste. På nasjonalt nivå har antall oppdrag loggført i PO økt med 23 prosent fra 2009 til 2014, jf. figur 7.2. Økningen i antall oppdrag skyldes trolig en kombinasjon av både endrede loggføringsrutiner og økt oppdragsmengde. Tidligere har det ikke vært sentrale føringer på hvordan oppdrag skulle loggføres i PO,

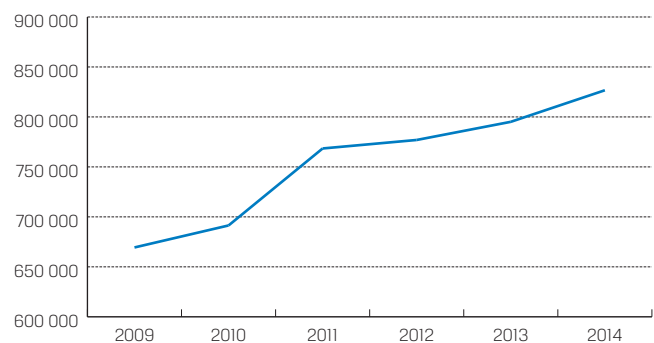
²⁴ Forbrytelser er trukket ut etter året forbrytelsen fikk oppklaringskode, og ikke når forbrytelsen ble registrert.

Figur 7.1 Antall anmeldte forbrytelser*. Årlige tall. 2009=1. 2009-2014

* Forbrytelser er trukket ut etter året forbrytelsen fikk oppklaringskode.
Kilde: Politidirektoratet

Figur 7.2 Totalt antall oppdrag nasjonalt.* 2009-2014

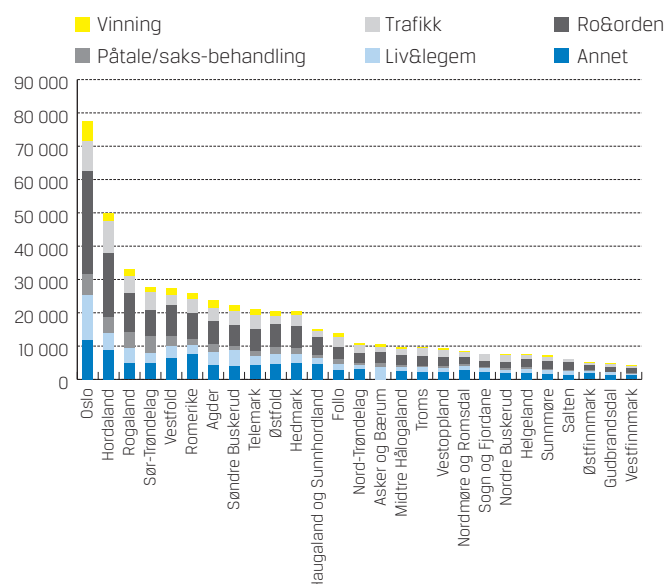
* Tall hentet ut fra Politioperativt styringssystem (PO)
Kilde: Politidirektoratet

noe som har medført ulik praksis. Enkelte politidistrikt rapporterer at økt fokus på en mer enhetlig registrering er hovedforklaringen til økningen i antall oppdrag. Andre politidistrikt rapporterer at økningen først og fremst skyldes økt oppdragsmengde i perioden. For eksempel har Østfold politidistrikt i liten grad endret sine loggføringsrutiner mellom 2009 og 2014, og distriktet har hatt en økning på 34 prosent i antall oppdrag.

Som følge av stor variasjon i befolkningstetthet, -sammensetning og geografi er det stor variasjon i både type og antall oppdrag i de ulike politidistriktene. Ulike lovbrudd og kriminalitetstyper krever ulik tilnærming og oppfølging, og ressursomfanget vil således variere. Figur 7.3 viser fordeling av type oppdrag per politidistrikt fra 28. august til og med 31. desember 2014. Figuren illustrerer store forskjeller i antall oppdrag for de ulike typene, samt på tvers av politidistriktene.²⁵ Ro og orden utgjør den største andelen i samtlige politidistrikt, og tilsvarer mellom 25 og 40 prosent av oppdragene i hvert politidistrikt.

25 Noe av variasjonen mellom politidistriktene kan skyldes ulike loggføringsrutiner.

Figur 7.3 Antall oppdrag per politidistrikt, fordelt på enkelte oppdragstyper. 2014*

* Antall oppdrag registrert i perioden 27. august 2014 til 31. desember.
Kilde: Politidirektoratet

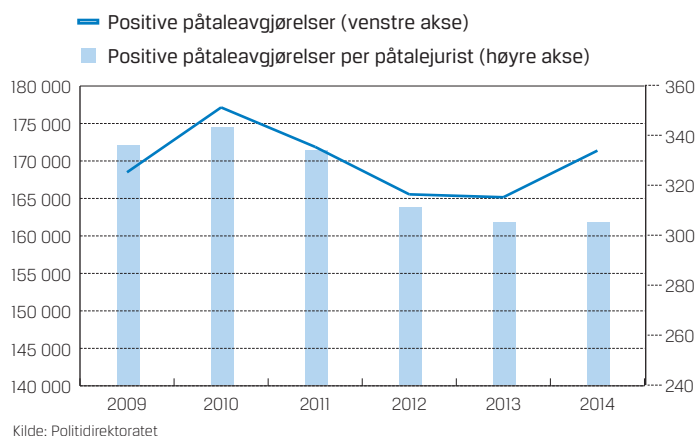
7.3 Produktivitet i straffesakskjeden

Politianalysen analyserte en rekke indikatorer for effektivitet, produktivitet og kvalitet i tjenesteproduksjonen, se NOU 2013:9. Innholdet i vurderingen nedenfor bygger i stor grad på samme metodikk som ble anvendt i Politianalysen. Det ble tatt utgangspunkt i kjente måleindikatorer innenfor straffesaksbehandlingen. Nedenfor vises et par resultatindikatorer som gir et overordnet nasjonalt bilde for produktiviteten i straffesaksbehandlingen. Det understrekes at det ikke er én indikator som gir det sanne bildet for produktiviteten.

Påtalekapasitet og -kompetanse er kritiske faktorer og av betydning for kvalitet og effektivitet i straffesaksbehandlingen. Figur 7.4 viser utviklingen i positive påtaleavgjørelser i perioden 2009-2014. Antallet positive påtaleavgjørelser²⁶ har gått opp fra 2013 til 2014, men er fortsatt under nivået fra 2010. Det har også vært en nedgang i antall positive påtaleavgjørelser per påtalejurist.²⁷

26 Positive påtaleavgjørelser vil si enten forelegg, siktelse, tiltalebeslutning eller påtaleunntatelse.
27 Tallet for antall påtaleavgjørelser for 2014 vil bli oppjustert etter hvert som saker blir ferdigstilt slik at dette gir ikke et reelt bilde av utviklingen for fjoråret.

Figur 7.4 Positive påtaleavgjørelser i politidistrikt. 2009-2014

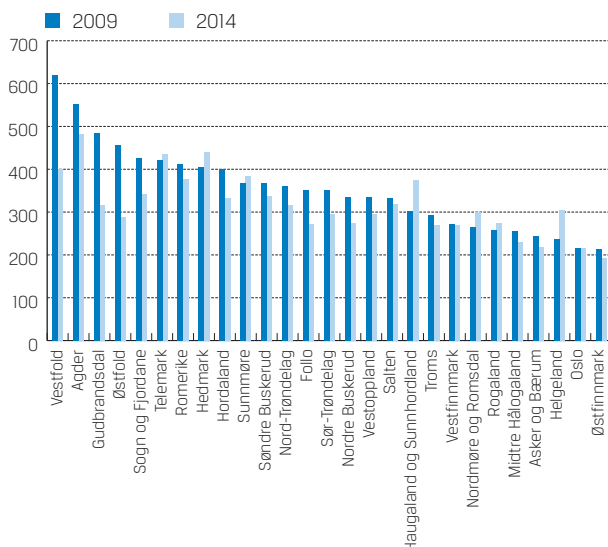
Kilde: Politidirektoratet

Figur 7.5 viser utviklingen i positive påtaleavgjørelser per påtalejurist (politifullmektig, politiadvokat, politiadvokat 2) i politidistriktene for årene 2009 og 2014. Gjennomgående har det vært en nedgang i antall positive påtaleavgjørelser per påtalejurist i politidistriktene. Det er større grad av likhet mellom politidistriktene i 2014 enn i 2009.

Det er et mål i straffesaksbehandlingen at anmeldte saker oppklares. Med oppklaring menes her at etterforskningsinnsatsen bidrar til at lovbrudd blir klassifisert som oppklart. De vanligste oppklarende beslutningene er tiltalebeslutning eller forelegg. Med produktivitet menes at et politidistrikt oppklarer mange lovbrudd i forhold til sine ressurser. I figur 7.6 vises antall oppklarte saker per politiårverk i perioden 2009-2014 på nasjonalt nivå. Som det fremgår har forholdstallet blitt redusert fra 12,8 til 11,8, tilsvarende en nedgang på 7,4 prosent, i perioden. Det er flere mulige forklaringer på noe lavere oppklaringsproduktivitet. For det første har det vært en kraftig økning av antall årsverk i etaten. Det har blant annet vært en økning i antall nyansatte fra Politihøgskolen de seneste årene, særlig siden 2012, se kapittel 6.2. Antall oppklarte

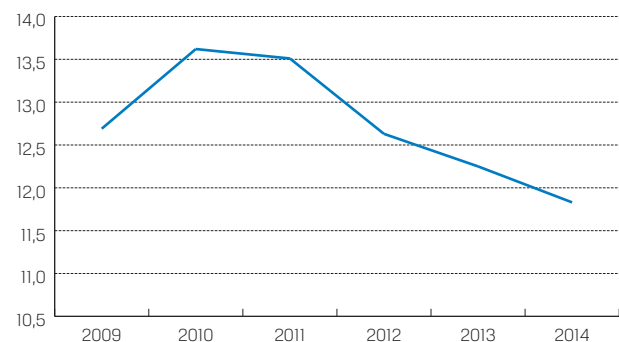
saker har ikke økt tilsvarende som politibemanningen har økt. For det andre har mange av de nyansatte fra Politihøgskolen blitt ansatt som etterforskere. Helt nye politiansatte kan ha lavere produktivitet enn mer erfarne ansatte. Mange innen etterforskning jobber med dette i noen år, særlig nyutdannede, før de hopper videre til et annet fagfelt. Utskiftningen av personell innen etterforskningsfeltet er stor, og den faglige tyngden og erfaring blir derfor relativt begrenset. For det tredje vil antallet oppklarte saker være sterkt avhengig av prioriteringen av anmeldte saker. Dersom arbeidet vris i retning av mer kompliserte saker vil dette forholdstallet gå ned. For det fjerde endrer kriminalitetsbildet seg. Politiet står ovenfor mer komplekse saker, noe som krever mer tid, ressurser og avansert teknologi for å oppklare. Det er for eksempel langt flere saker innen sedelighet nå enn tidligere, og flere saker krever analyse av elektroniske spor og DNA-prøver. Sist, men ikke minst, kan det være grunn til å tro at en større del av de politiansatte må bruke tid på andre kjerneoppgaver enn etterforskning, som igjen fører til færre oppklarte saker. I figuren er antall oppklarte forbrytelser delt på antall politiårverk i politidistriktene, ikke bare dedikerte

Figur 7.5 Positive påtaleavgjørelser per påtalejurist. Per politidistrikt. 2009 og 2014

Kilde: Politidirektoratet

Figur 7.6 Antall oppklarte forbrytelser per politiårverk. Årlige tall. 2009-2014

Kilde: Politidirektoratet

etterforskere. Når politiet bruker mer ressurser på forebyggende innsats vil det bidra til at man unngår at kriminalitet oppstår i første omgang, men kan bidra til at antall oppklarte saker isolert sett går ned.

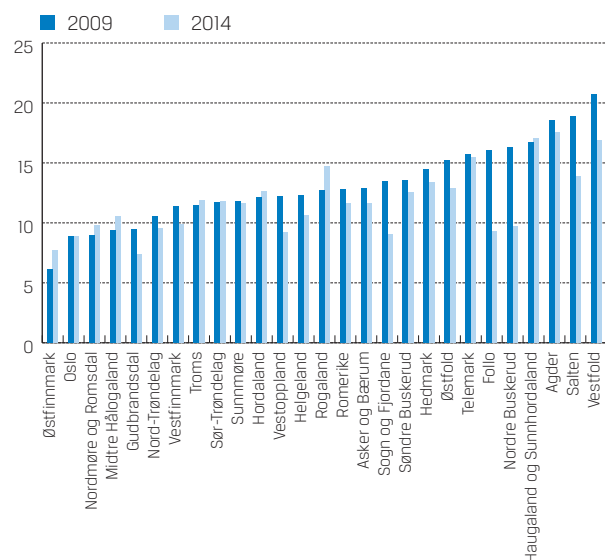
Som det fremgår av figur 7.7 er det betydelige forskjeller i antall oppklarte forbrytelser per politiårsverk mellom politidistriktene. Noen politidistrikter har blitt klart mer produktive målt ved dette målet. Sammenligning mellom politidistrikt kan imidlertid være vanskelig som følge av svært ulik sammensetning av forbrytelser.

Samlet sett, med bakgrunn i disse enkle indikatorene, kan det argumenteres for at produktiviteten innenfor deler av straffesaksbehandlingen kan synes å ha blitt noe redusert de seneste årene.

Politidirektoratet vil arbeide videre med problemstillinger rundt produktivitet og resultatmålinger. Det legges også opp til en omfattende evaluering av politireformen for å se på hvilke effekter som oppnås i reformarbeidet.

Det understrekes at det bare er sett på en del av politiets produksjon. Det er ikke sett på politiets forebyggende innsats. Godt forebyggende arbeid er trukket frem som en forklaring på at for eksempel ungdomskriminaliteten i Oslo er fallende. Politiet har også viktige forvaltningsmessige oppgaver og oppgaver innenfor sivil rettspleie. Det er heller ikke sett på produksjon i særorgan som Kripes, Utrykningspolitiet og Politiets utlendingsenhet.

Figur 7.7 Antall oppklarte forbrytelser per politiårsverk i politidistriktene. 2009 og 2014

Kilde: Politidirektoratet

8 REFERANSER

Justis- og beredskapsdepartementet (2015). *Tildelingsbrev 2015*. Politidirektoratet

NOU (2013:9) *Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer – Politianalysen*. Justis- og beredskapsdepartementet

Politidirektoratet (2008). *Politiet mot 2020. Bemannings- og kompetansebehov i politiet*.

Politidirektoratet (2010). Tidsbruksundersøkelse. Internt dokument.

Politidirektoratet (2013). *Ressursanalyse 2012. Utgifter og bemanning i politi- og lensmannsetaten*.

Politidirektoratet (2014a). *Ressursanalyse 2013. Utgifter og bemanning i politi- og lensmannsetaten*.

Politidirektoratet (2014b) *Tilsyn med Politiets utlendingsenhet*. Tilsynsrapport

POD (2015). Anmeldt kriminalitet og straffesaksbehandling, 2014. Kommenterte STRASAK-tall

Prop. 1 S (2012–2013) Justis- og beredskapsdepartementet.

Prop. 1 S (2013–2014) Justis- og beredskapsdepartementet.

Prop. 1 S (2014–2015) Justis- og beredskapsdepartementet.

9 VEDLEGG. DATAKILDER OG DATABEARBEIDING

Regnskapstall for alle enheter over hele perioden er innhentet fra etatens økonomisystem. Grunnlaget for konto-
føringen i de enkelte distrikt og særorgan er kontoplan
for politi- og lensmannsetaten. Staten fører regnskap etter
kontantprinsippet.

Fra 2014 har politi- og lensmannsetaten endret kontoplan
og grupperingen av utgiftsgrupper. Regnskapskontiene er
gruppert i 5 ulike utgiftsgrupper ut fra kontoplanen:

- 1 – Personal
- 2 – Eiendom, bygg og anlegg (EBA)
- 3 – Materiell
- 4 – Tjenester
- 5 – Diverse

Analysen omfatter driftsutgiftene i politi- og lensmanns-
etaten, fordelt på utgiftsgruppene 1-5. Disse er hentet fra
utgiftskapittel 440,²⁸ 442, 448. Hva som inngår i de enkelte
utgiftsgruppene, er nærmere spesifisert i de delkapitlene
som omhandler de enkelte gruppene. Spesielle drifts-
utgifter, tilknyttet asylsaker og andre utlendingssaker, er
ikke inkludert i analysen.

Nærmere opplysninger om lønnsutgifter er hentet fra
politiets lønns- og personalsystem (SAP). Tall for overtid er
basert på utbetalt overtid og ikke opptjent overtid.

Tall for antall årsverk er beregnet på grunnlag av lønns-
informasjon fra SAP. Alle distrikter og særorgan benyttet
SAP fra mai 2008. Årsverkstallene inkluderer antall
lønnede årsverk, men ekskluderer ansatte i fødsels-
permisjon, timelønnede, ansatte på pensjonistvilkår og
innleide eksterne. Et unntak er knyttet til når årsverk sees
opp mot utbetalt lønn i kap.4, her inkluderes årsverkene
til permisjon fordi utbetalt lønn også inkluderer ansatte
i etaten som for tiden er i lønnet permisjon. For å fange
opp variasjoner gjennom året, er det foretatt et uttrekk
av alle lønnede ansatte den siste datoen i hver måned.
Med utgangspunkt i de ansattes stillingsandel og tilstede-
værelsesgrad innenfor ulike typer ulønnede permisjoner

og eventuell uføregrad, er det beregnet antall lønnede
månedssverk. Gjennomsnittet av antall lønnede måneds-
verk for et år er benyttet til å beregne antall årsverk
per år.

Årsverkstallene for figur 4.4 har blitt oppdatert til å gjelde
alle lønnede årsverk, inkludert de som er i fødselspermi-
sjon. Tidligere har disse vært inkludert i utbetalt lønn men
ikke i årsverksberegningene. Tallene for 2013 har også blitt
oppdatert og er derfor ikke like de som ble presentert i
Ressursanalysen 2013 (Politidirektoratet 2014a).

Fra 1.1.2010 ble det en endring i rutiner for avlønning
av beordrede²⁹ til Utrykningspolitiet. Det er nå distriktet
hvor den enkelte er ansatt som utbetaler lønnen til de
som jobber i Utrykningspolitiet. Distriktet får kompensert
disse midlene gjennom budsjettrammen (fast lønn) og
korreksjoner i løpet av året (variabellønn). Dette medfører
at stillingsutgiftene i Utrykningspolitiet har blitt redu-
sert fra 2010, selv om antallet årsverk har økt. Samme
avlønningsrutine gjelder også for beordrede til Reinpolitiet
(Vestfinnmark politidistrikt).

Ansatte som lønnes av etaten, men som er i utenlands-
tjeneste, vil være inkludert i beregningen av årsverk. De
som er i utenlandstjeneste vil i all hovedsak ha stillingskode
som internasjonal rådgiver, som er en sivil stillingskode.
Lønnsutgiftene i forbindelse med utenlandstjeneste refun-
deres fra Utenriksdepartementet.

Ved permisjon fra en stilling i etaten for å jobbe et annet
sted i etaten, vil man være lønnet og dermed telles der man
faktisk jobber. Dersom man er beordret til å jobbe et annet
sted i etaten enn der man opprinnelig er ansatt, vil man
lønnes fra og dermed telles som årsverk der man opprin-
nelig er ansatt. Enhet for registrerte utgifter og årsverk er
dermed sammenfallende. På grunn av utenlandstjeneste
og beordringer kan noen politidistrikt være registrert med
flere lønnede årsverk enn det de faktisk har tilgjengelig i
distriktet.

²⁸ Tallene for perioden 2005 til 2013 inkludere også post 441. I 2014 har ikke lengre Oslo politidistrikt
egget budsjettkapittel og tildels midler gjennom post 440.

²⁹ Etter § 21 i Politiloven kan embets- og tjenestemenn i politi- og lensmannsetaten beordres
til midlertidig å gjøre tjeneste i annet distrikt, i et av politiets særorganer, i departementet, i
Politidirektoratet eller til å tjenestegjøre uten hensyn til distriktsgrenser, samt å gjennomgå kurs
ved Politiets skolen eller annen utdanning for polititjenesten. På samme måte kan embets- og
tjenestemenn i Politidirektoratet beordres til midlertidig tjeneste i et politidistrikt, i et særorgan
eller i departementet.

Politidirektoratet

Juni 2015

Trykk: Erik Tanche Nilsen AS

Layout: Marianne Grafisk Design

Foto omslag: Politiet

Opplag: 500

POD-publikasjon nr. 2015/03

ISBN 978-82-8256-059-7